

Informační list pro obyvatele obce Silůvky

číslo 6 – 8 (40 – 42), ročník 4
červen – srpen 2002

červenec 2001

- O svatém Fortunátu kapka deště má cenu dukátu. (1. 6.)
- O svatém Norbertu chladna jdou ke čmrtu. (6. 6.)
- Na Boží tělo jaký den, takové počasí po celý týden. (7. 6.)
- Medard nemá mrazův více, by nezmrzly nám vinice. (8. 6.)
- Plačtivý Barnabáš – úroda na vinicích.
- Svatá Tonicčka mívá často uplakaná očička. (12. 6.)
- Pohoda od svatého Víta do svatého Jána – pro obilí je vyhrána. (15. 6.)
- Na Gerváze a Protáze posečeš seno nejsnáze; aslí je suchý odvézt chceš, do Jána si pospěš. (19. 6.)
- Na svatého Aloise poseč louku, neboj se!
- Na svatou Agripinu odpočivej jenom ve stínu. (23. 6.)
- Na svatého Jana otvírá se létu brána.
- Kukačka-li se před svatým Janem ozývá, bude dražota. (24. 6.)
- Hřímá-li v červnu, zvede se obilí.
- Roj, který se v máji rojí; za plnou řůru sena stojí, ale o svatém Jáně ani za vodu ve džbáně.
- Svatý Ivan bývá plačtivý pán. (25. 6.)
- Svatý Jan Burian mlátí bez cepů. (26. 6.)
- Prší-li na Ladislava, dešť na sedm neděl trvá. (27. 6.)
- Na Petra a Pavla den jasný a čistý, rok úrodný bude jistý. (29. 6.)
- Jaká pama se v červnu dostaví, tak se i prosincové mraky postaví.

8. června

Medardova kápe
40 dní kape.

- Navštívení Panny Marie čisté, přináší ovoce jisté. (2. 7.)
- Prší-li na Medarda a Prokopa, shnije mandel i kopa. (4. 7.)
- Když dne ubývá, horka přibývá.
- Jaká povětrnost na Sedm bratří, taková po sedm týdnů patří. (10. 7.)
- Věje-li na den Rozesláni apoštolů jižní vítr, bude velká drahota a tam, odkud věje, velká láce. (15. 7.)
- O svatém Kamilu má slunce největší sílu.
- Do svatého Eliáše i pod křovím schne, po něm ani na křoví. (20. 7.)
- Červenec a srpen jsou nejteplejšími měsíci v roce.
- Na svatého Praxeda mlha zrána k zemi usedá. (21. 7.)
- V červenci do košile rozdělje se, a v prosinci po uši oděje se.
- Na proroka Daniele nalije též do mandele.
- Na svatou Magdalénu pohoda – pro včely výhoda; a když slota – to lichota. (22. 7.)
- Když prší o Apolinári, dlouho se z lesů paří. (23. 7.)
- Pěkný den před svatým Jakubem slibuje pěkné žně.
- Na mokřý červenec následuje bouře a krupobití.
- Je-li teplý svatý Jakub – studené jsou vánice. (24. 7.)
- Svatá Anna – chladná zrána. (26. 7.)
- Zvěšují-li na svatou Annu mravenci své hromady, lze očekávat krutou zimu.
- O svaté Anně sedlák si žita nažne.
- Od svatého Ignaca – léto se obraca.
- Když červenec pěkně hřeje, o vánocích se zima zaskvěje.
- Jaký červenec, takový leden.
- V srpnu již nelze mnoho slunci věřit.
- Parno na Dominika zvěstuje tuhou zimu.
- Když je v srpnu ráno hodně rosy, mají z toho radost vosy.
- Vavřincův déšť – myší úroda. (10. 8.)
- Na svatého Vavřince bude-li pěkný čas, přinese hojně vína dobrého; byť pak pršelo, neškodí nic, když toliko slunce jest.
- Srpen k zimě hledí a rád vodu cedí.
- Po svatém Vavřinci již dřevo neroste.
- Prší-li jen týden po svatém Rochu, bramborů každý den trochu. (16. 8.)
- Srpen a únor – tepla a zimny úmor.
- Má-li Filip hromy v průvodu, značí brzký déšť a úrodu. (23. 8.)
- Jaké počasí o svatém Bartoloměji, takový bude i celý podzim. (24. 8.)
- O svatém Bartoloměji naplne jelen do řeky; a proto se nemá již nikdo koupat.
- Bartolomějské větry ovsy lámou.
- Když fouká v srpnu severák, bude dlouho pěkné pak.
- Jaké je teplo o Augustinu, tak bude studeno na Kateřinu. (28. 8.)
- V srpnu mlhy na výšinách – jistá voda, když v nížinách – to pohoda.
- Když na den Stětí svatého Jana prší, velikou zkázu ořechy trpěti mají. (29. 8.)
- Když pálí srpen, bude pálit i víno.
- Když v srpnu moc hřímá, bude na sních bohatá zima.
- Moc hub srpnových – moc vánic sněhových.
- Jsou-li v srpnu hory kalný, budou v zimě mrazy valný.
- Teplé a suché léto přivádí za sebou mírný podzimček, tuhou zimu a nejlepší víno.
- Co srpen neuvaří, to už září nedosmaží.

13. července

*Svatá Markyta
hodila srp do žita.*

24. srpna

*Bartoloměj svatý
odpoledne krátí.*

• ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA

V pondělí 17. června 2002 se uskuteční v 19.00 hod. v malém sále sokolovny v Silůvkách veřejné zasedání obecního zastupitelstva s tímto programem:

- projednání smlouvy mezi OÚ Silůvky a firmou J. Kubeša – CZO o pronájmu a provozování zařízení pro rozvod vody a odkanalizování a čištění odpadních vod
- seznámení občanů s výsledkem auditu za rok 2001
- úprava rozpočtu obce
- různé
- závěr

**DOPORUČUJEME VÁM, ABYSTE SE
VE VLASTNÍM ZÁJMU VEŘEJNÝCH ZASEDÁNÍ
ZASTUPITELSTVA ÚČASTNILI!!!**

Vážení spoluobčané,

letní teplé večery a noci kromě příjemna přinášejí i protivnosti. O jedné z nich mi dovolu napsat.

V září se na mě obrátil spolek Sopol z Prstic, který sám sebe představuje jako organizátora hudebních pařáků – se žádostí o povolení takové produkce na „Salaši“. Na to jsem jim po rozhovorech s vámi občany Silůvek zaslal vyjádření, že začátek může být v 17.00 hod., konec ve 22.00 hod., po 22.00 hod. Sopol zajistí, aby posluchači nerušili noční klid v obci. Na takové podmínky Sopol nepřistoupil a k velké úlevě většiny z vás se takový „pařák“ nekonal. Za to jsem si vysloužil na internetu ze strany Soplů velikých pomluv a urážek, včetně označení soudruh, což v mém případě je tragikomické – nikdy jsem nebyl členem žádné strany, pocházím z rodiny, kterou minulý režim považoval za politicky velmi nespolehlivou, s různými z toho vyplývajících dopady. Lidi ze Silůvek, kteří nechtějí snášet řev, podnapilé agresivní mladíky pohybující se v noci po obci, nazývají Soplové blbany.

Mohu vám slíbit, že se tím nenechám otrávit, budu i přistě postupovat stejně – hájit zájmy nás, lidí, kteří zde bydlí a mají nárok na klid – a to přes všechny hanopisy Soplů a jim podobných.

Ing. Vlastimil Klusáček
starosta

• OZNÁMENÍ O DOBĚ A MÍSTĚ KONÁNÍ VOLEB

Starosta obce Silůvky podle § 15 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

oznamuje:

1. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky se uskuteční
v pátek 14. června 2002 od 14.00 hod. do 22.00 hod. a
v sobotu 15. června 2002 od 8.00 hod. do 14.00 hod.
2. Místem konání voleb ve volebním okrsku Silůvky je volební místnost v Základní škole v Silůvkách, Sokolská 81.
3. Voliči bude umožněno hlasování poté, když prokáže svoji totožnost a státní občanství České republiky platným občanským průkazem nebo cestovním pasem.
4. Každému voliči budou dodány 3 dny před dnem voleb hlasovací lístky. Ve dnech voleb může volič obdržet hlasovací lístky i ve volební místnosti.
5. Volič může ze závažných zdravotních důvodů požádat okrskovou volební komisi o to, aby mohl hlasovat mimo volební místnost.

V takovém případě ho volební komise navštíví v den voleb s přenosnou volební schránkou.

• ÚPRAVA VE SVODU ODPADNÍCH VOD

Dne 14. 5. 2002 rozhodlo obecní zastupitelstvo obce Silůvky následující: veškeré stavby (i rekonstrukce), povolované stavební komisí obecního úřadu po datu 14. 5. 2002, budou mít oddělenou kanalizaci. To znamená zvlášť vedenou dešťovou vodu a zvlášť splaškovou kanalizaci s tím, že tyto dva odpady budou prozatím až před domem (v chodníku, předzahradce apod.) svedeny do jednotné kanalizace v obci Silůvky. Obec takto rozhodla z důvodu předpokládané rekonstrukce kanalizační sítě v následujících letech v návaznosti na zpracováváný územní plán obce.

V této souvislosti připomínáme:

- V březnovém Informačním listu v roce 2000 vyšla výzva OÚ Silůvky (v rámci provozování ČOV) k rušení septiků a žump na území obce a jejich napojení na stávající kanalizační řád.

Pro připomenutí citujeme tuto výzvu:

„Vyzýváme vlastníky rodinných domů a jiných objektů, aby si připravili a ve vhodnou dobu provedli výměnu stávajících kanalizačních přípojek (potrubí) za přípojky pro splaškovou kanalizaci se zaústěním do veřejné kanalizace.

K povolení výměny kanalizačních přípojky stačí „Ohlášení stavebních úprav“ komisí výstavby OÚ v Silůvkách na tiskopise a situační výkres. Montáž splaškového kanalizačního potrubí musí provádět odborník z oboru vodoinstalace.“

NOVĚ: ke kanalizačním přípojkám se vyjadřuje i správce kanalizace (současně s OÚ Silůvky na tiskopise „Ohlášení stavebních úprav“)

- Dáváme na vědomí, že v pravomoci stavební komise OÚ Silůvky je:
 - provádět všeobecný stavební dohled v obci
 - povolovat ohlášení drobných staveb (do 16 m² zastavěné plochy, výšky do 4,5 m, hloubka do 3 m, výjma první stavby na pozemku), oplocení
 - povolovat ohlášení stavebních úprav, kterými se nemění vzhled stavby, nezasahuje se do nosných konstrukcí stavby, nemění se způsob užívání stavby
 - povolovat ohlášení udržovacích prací
 - povolovat odstranění drobných staveb
 - povolovat stavby a zařízení pro informace, reklamu a propagaci a odstraňování těchto zařízení
 - projednávat stavební přestupky
 - zúčastnit se stavebních řízení vedených stavebním úřadem

Protože podaná ohlášení od občanů jsou často nedostatečná a vracejí se k doplnění, je možno na OÚ v úředních hodinách vyzvednout předepsaný tiskopis k vyplnění, případně konzultovat se členy stavební komise.

• ŘEDITEL-KA ZÁKLADNÍ ŠKOLY

OÚ Silůvky hledá kandidátku či kandidáta na místo ředitelky (ředitele) ZŠ v naší obci.

V případě, že se nám nepodaří zajistit vhodného nástupce či nástupkyni po Mgr. Pospíšilové, současné ředitelce, která již přesluhuje, hrozí, že od školního roku 2003/2004 bude ZŠ v Silůvkách zrušena.

Nástup nejpozději 1. 8. 2003. Další informace na OÚ.

Tuto zprávu prosíme rozšířte.

• OZNÁMENÍ O PŘERUŠENÍ DODÁVKY ELEKTRICKÉ ENERGIE

Jihomoravská energetika, a.s. v souladu se zákonem č. 458/2000 Sb. § 25 odst. (4) d) 6. Vám oznamuje, že z důvodu plánovaných prací na zařízení distribuční soustavy – rekonstrukcí, oprav, údržbových a revizních prací – bude přerušena dodávka elektrické energie pro oblast obce Silůvky.

**Přerušení dodávky elektrické energie bude
ve středu 19. června 2002 v době od 7.30 hod. do 16.30 hod.**

Práci zajišťuje a upřesnění podá OP Židlochovice pan Brabenec tel.: 05/47 231 063, 0602 563 436.

Omlouváme se za problémy, které jsou s touto akcí spojeny a děkujeme za pochopení.

*Technik pověřený oznámením za JME a.s.
Dvořáček Oldřich tel.: 05/45 141 346, 0724 053 030*

• STOČNÉ

V letošním roce bude stočné vybírat firma J. Kubeša – CZO. Proto neplaťte na OÚ.

• VRAKY VOZIDEL

Žádáme občany, aby odstranili vozidla bez poznávací značky (SPZ) do prostoru, kde nebudou hyzdit obec – nejlépe do ohrady u ČOV k sešrotování.

Děkujeme

• <http://siluvky.webpark.cz>

Na výše uvedené adrese již byly zkušebně spuštěny internetové stránky naší obce. Žádáme proto ty z vás, kteří k těmto stránkám máte přístup, aby jste se na ně podívali a jakékoliv výhrady či připomínky zaslali na adresu: radysek@hotmail.com

• TELEFONNÍ SEZNAM OBCE SILŮVKY

V říjnovém Informačním listu vyjde doplněný telefonní seznam naší obce s novými čísly platnými po přečíslování. Telefonní seznam bude vycházet ze seznamu, který jste všichni obdrželi v červnu 1999 jako přílohu Informačního listu č. 3 – 5. Poněvadž chceme mít tento seznam co nejaktuálnější, žádáme vás o následující:

- pokud si nepřejete být uvedeni v tomto novém telefonním seznamu naší obce, napište to na papírek a vložte do schránky na dveřích OÚ **nejpozději do 15. srpna 2002**
 - pokud jste ve starém telefonním seznamu naší obce nebyli uvedeni a chcete být uvedeni v tomto novém telefonním seznamu, napište to na papírek a vložte do schránky na dveřích OÚ **nejpozději do 15. srpna 2002**
 - pokud nemáte pevnou linku, máte mobilní telefon a přejete si toto číslo zveřejnit v novém telefonním seznamu naší obce, napište to na papírek a vložte do schránky na dveřích OÚ **nejpozději do 15. srpna 2002**
 - pokud jakkoliv podnikáte a nebo můžete nabídnout jakékoliv služby nebo výrobky občanům naší obce, napište to na papírek a vložte do schránky na dveřích OÚ **nejpozději do 15. srpna 2002**. (Případně napište i otevírací dobu vaší provozovny, číslo na mobil, mailovou adresu apod.). Uvedení v telefonním seznamu je bezplatné.
 - vzhledem ke skutečnosti, že se v poslední době značně rozšířil do mnoha domácností internet a mnoho z vás má svoji mailovou adresu, nabízíme i možnost uvedení této adresy v novém telefonním seznamu. Pokud máte zájem, napište svoji mailovou adresu na papírek a vložte do schránky na dveřích OÚ **nejpozději do 15. srpna 2002**
-

• MAJITELŮM PSŮ

Vážení pejskaři!

Prosíme, nevenčete svoje čtyřnohé miláčky v záhonech před domy svých sousedů. Vězte, že neškodíte jenom jim, ale především ohrožujete růst a vzhled tůjí, kosodřevin, rododendronů, jehličnanů a jiných květín, které se i přes to snaží být ozdobou naší obce. A jejich obnovované vysazování není zrovna lacinou záležitostí.

Snahou nás všech by přece mělo být zlepšování kultury bydlení.

Vaši spoluobčané

• Z HISTORIE NAŠÍ OBCE – ZLODĚJI

I když odedávna lidé věděli, že si nemají všimnout majetku druhých, jak praví i desatero Božích přikázání – nepokradeš, vidina snadného získání věcí nebo peněz odjakživa lákala nenechavce, aby se pokusili o své štěstí.

V dřívější době na vesnici nejčastěji docházelo ke krádežím koní, peřin, ovoce a také peněz. A o nich zde bude řeč.

Musíme si připomenout, že dříve bývaly peníze výhradně kovové. A nebylo jich ani mnoho. Takové se daly snadno ukrýt před kýmkoliv. Se zavedením papírových peněz od roku 1898 to už ale bylo horší. Papírové peníze mohly být uschováním na nevhodné místo poškozeny, třeba od myši ve slámku. Někdo zase uschoval peníze tak dobře, že je sám už nenašel. Špatně uschované peníze mohl zase někdo lehce ukrást.

Proto lidé uvítali zřízení záložen, kam si své peníze ukládali. Tam byly peníze v bezpečí a jen někteří nedůvěřivci se i několikrát do roka vybráním vkladu a jeho opětovným uložením šli přesvědčit, zda uložené peníze v záložně ještě stále mají.

Že tam peníze jsou, věděli také lapkové – kasaři, kteří loupili právě v těchto záložnách. K takovému případu došlo i v naší obci v roce 1937 a dlouho se ještě o něm vyprávělo. Byl zapsán i v obecní kronice a není bez zajímavosti si jej připomenout.

V té době se opravovala naše škola a u budovy byly uloženy dlouhé žebříky. Záložna bývala v prvním patře hostince u Škorpíků (dnešní budova OÚ), jak uváděl poutač na budově. To neušlo pozornosti cizích návštěvníků hostince, kteří v tom viděli svoji příležitost. V noci přijeli autem, které nechali stát za rohem. Přinesli od školy žebřík, postavili jej k oknu v prvním poschodí, vymáčkli sklo a vlezli dovnitř. Jakmile našli v místnosti trezor, pokusili se jej otevřít. Dva pracovali na otvírání trezoru, zatímco třetí dole hlídal.

V přízemí pod záložnou spal hostinský Vítězslav Škorpík. Jakmile se zlodějům podařilo trezor otevřít, vytáhli z něj přihrádku s drobnými penězi. Sypáním kovových peněz do připraveného pytle hostinského probudili. Ten se šel opatrně zadním vchodem podívat, co se venku děje. Když zahlédl k oknu záložny postavený žebřík a nikde nikoho, vzal žebřík a chtěl jej odnést. Jakmile to spatřil hlídač, udeřil hostinského do hlavy tak, že se svalil i se žebříkem. Začal přitom volat o pomoc takovým hlasem, že se v krátkosti seběhli lidé z okolních domů.

Vylekali se také zloději u trezoru, kteří se snažili dostat k papírovým bankovkám. Když vyhlédli z okna a spatřili dav lidí dole na ulici, snažili se utéct. Při seskoku si však jeden z nich zlomil nohu a zůstal ležet na zemi. Když už si lidé mysleli, že zraněného zadrží, vyskočil z úkrytu hlídač, vystřelil dvě rány do vzduchu. Poté se všichni rozutekli. Hlídač vzal na záda raněného, odnesl ho za roh do auta a odjel.

Při ohledání místa druhého dne bylo zjištěno, že k bankovkám se naštěstí zloději nedostali, i když trezor poškodili tak, že již nebyl k potřebě. Zůstal zde i pytel s drobnými mincemi. Část jich byla rozsypana po zemi, jak je zloději sypali za tmy do pytle.

V období protektorátu si krást nikdo nedovolil. Následoval by okamžitý a tvrdý trest.

V období socialismu zase kradli všichni, ale nikomu nic nechybělo.

Rozsah krádeží v současné době nemá u nás obdoby. Ale to bude asi tím, že pachatelé neznají desatero, neboť jsou nevěřící. Necítí se proto vinnými a nejsou ani po zásluze potrestáni.

*Kronikář obce Silůvek
Zdeněk Škorpík*

• Z HISTORIE NAŠÍ OBCE – OBDĚLÁVÁNÍ POLÍ

Po založení obce dostačoval k obživě obyvatel lov zvěře v jejím okolí, později chov domácích zvířat – koz, ovcí, krav a drůbeže, zvláště slepic. S růstem počtu osadníků se nebylo již možno na tento způsob získávání potravy spoléhat a proto se začala obdělávat nejprve úrodnější půda v okolí vesnice. K tomu sloužilo velmi primitivní nářadí, převážně dřevěné. Obdělávalo se trojhonným způsobem. Na podzim se zaseto žito, v příštím roce se sklídilo a na podzim po žitě zoralo. Příštího jara se zasel oves. Po ovsu se nechalo pole odpočinout, bylo úhorem, na kterém se pásli dobytek.

Postupem doby začaly přibývat další plodiny. Z ozimů pšenice, z jařin ječmen, hrách, čočka, proso a pohanka. Na nejlepší půdě se zakládaly zelné zahrady.

V Nebosádech, Vinohradských padělkách, na Zahumenicích a v Liskové hoře jsou zakládány vinice a v dalších tratích vysazovány ovocné stromy. Hlavně třešně, hrušně, jabloně a švestky. Od roku 1881 také meruňky a rybíz.

Po roce 1880 skončilo pasení dobytka. A také úhoření. Všechna pole se obdělávala a dále se rozšiřovala na úkor okolních lesů. Z této doby se také začíná s pěstováním jetelů, kukuřice, cukrovky a brambor.

Čím se obdělávala pole? Pluhy bývaly původně dřevěné, jen s kovovým hrotem. Brána dřevěná jednoduchá s kovovými zuby. Pak ještě ráfový vůz, ruční nářadí, motyky, hrábě, cepy, vidle, lopaty.

Od roku 1890 začínají již kovové pluhy, trojdílné brány a první secí stroje. Po roce 1910 už i žací stroje, viceradličné pluhy, mlátičky, vály a hrabačky. Těmito stroji jsou pole lépe obdělána a také se mění osevní postupy a struktura plodin.

Zatímco vinice zničil révokaz, brambory se stávají nejdůležitějším zdrojem potravy většiny nemajetných rodin. Po roce 1848 nastává dělení pozemků, také půllánů a čtvrtlánů, takže z původních 585 parcel v roce 1700 se nachází v našem katastru k roku 1960 již 4500 parcel a 1500 pozemků bylo přikoupeno z cizích katastrů. Takže rolník vlastníci 12 ha má svou výměru v 80 až 120 kusech.

Za první republiky už mají rolníci k dispozici více moderních strojů, ale ty nelze na drobných poličkách dobře využít. Úmorná ruční práce je každodenním údělem zemědělce a jeho rodiny.

V roce 1939 jsou všem rolníkům zavedeny povinné dodávky zemědělských produktů. Ty se ještě po válce stupňují a jsou jedním z nástrojů násilné kolektivizace zemědělství u nás.

Na straně jedné už nikdo nespočítá pokuty, či léta vězení za nesplnění vysokých dodávek státu, ani neocení dřinu většinou starších lidí, kteří neznali odpočinku, kteří i několik roků neoblékli sváteční šaty, aby stihli práce na poli a ve chlévě a přitom se stačili také trochu najíst.

Na straně druhé umožnila kolektivizace provést rozsáhlé hospodářsko technické úpravy půdy, spojené s pečlivou delimitací, zřízením nových cest (bez úvozů, ze kterých se na jaře vyhazoval sníh, aby se dalo dostat na pole).

Dále bylo z tisíců parcel vytýčeno 56 honů bonitně jednotných, tvarově i velikostí ideálních, na kterých mohl být moderními stroji uplatňován 10 honný osevní cyklus hospodaření.

V rámci delimitace bylo při úpravách zalesněno 24 ha té nejhorší půdy, odlesněny 4 ha půdy. Byla zřízena nová vinice v Mazouchách na 5 ha, ovocný sad v Nebosádech na 4 ha a rybízovna na Kopci na 2,5 ha.

Také byli uspokojeni záhumenkáři 24 ha dobré půdy v okolí obce, zahrádkáři 0,5 ha a myslivci 1,3 ha půdy.

K obdělání půdy byla použita tradiční agrotechnika a bylo prováděno hnojení chlévskou mrvou 1x za 4 roky na každé pole. Nebylo používáno nadměrné množství umělých hnojiv, ani přípravků k hubení plevelů a škůdců.

Z polí byly odstraněny hromady kamení, stromy, křoviny a vše, co bránilo používání velkovýrobní technologie. Každý zásah do přírody byl posuzován z hlediska, že Bůh stvořil svět pro všechny živé tvory a je třeba jim zachovat přijatelné životní prostředí. Proto také až do roku 1970 zůstaly stavy zvířete v hospodářském obvodu JZD Silůvky nezměněny.

K výrazným změnám došlo až po sloučení JZD v roce 1972.

Zvyšování výroby za každou cenu vedlo k bezohlednosti a ničení životního prostředí, takže v současnosti máme v obci jedinou studnu s pitnou vodou (půda je kontaminována dusičnany).

Po sloučení JZD začalo docházet k pouštění záhumenků a tím k ladem ležící půdě. V trati „Žáček“ zůstaly na ploše 3,5 ha ze 34 záhumenek jen 4 obdělané. Aby půda nezůstala ležet ladem, byla zde zřízena zahrádkářská osada pro 47 zahrádkářů, většinou z Brna. Půda byla původním majitelům proplacena v roce 1980 za celkovou částku 124 000,- Kč.

Půdu pustili také zahrádkáři a myslivci.

Po sloučení JZD s Ořechovem v roce 1975 se opouští od tradičního obdělávání záhumenek. Oblíbí sklízí kombajny, zatímco mandelů na polích stále ubývá. Ve žních v roce 1982 se mlátilo mlátičkou u kravína naposledy.

Po celou dobu trvání JZD bylo hospodaření plánované (5 leté plány). Lidé zde měli jistou práci a slušný výdělek. Zvláště jedinci s ostrými lokty a dobrou tužkou na zlaté časy JZD dlouho nezapomenou.

Na způsobu a kvalitě hospodaření v této době hodně záleželo, jaké bylo vedení podniku. Družstevníci mající v začátcích kolektivizace nedůvěru k JZD si postupně zvykli. Doma zatím současně likvidovali stodoly, hnojiště, stáje i stroje. Měli jen malé záhumenkové hospodářství. A i to se odchodem starých lidí nadále omezovalo. Také objekty živočišné výroby JZD se postupně stěhují do nového střediska na Nivách. Drůbežárna na Horkách je přestavěna na porodnu prasníc.

Přišel rok 1989 a s ním nové názory na zemědělství a také nové možnosti. Reakce byly různé. Někteří zůstali členy družstva dále, jiní vystoupili, vzali si pole i dobytek, začali hospodařit. S jakými výsledky, to vidí každý sám. Stačí vyjít za vesnici a rozhlédnout se kolem sebe.

Teprve nyní, když vidíme, kolik polí je neobděláno, pusté vinice, cestu zarostlou šípovými keři, potok zanesený bahnem a smetím, neošetřené lesy, musíme ocenit generace před námi, z nichž každý byl hospodář, každý si věděl rady a nebylo mu za těžko pro to něco udělat.

Mnoho se změnilo v zemědělství na naší vesnici za posledních sto let. Ale ta naše ničím nenahraditelná půda, ve které všechno roste, zůstává stejná. K jejímu využití je jen třeba lidského přičinění.

40 párů koní a krav umělo během roku veškerá pole dvakrát do roka pluhem obrátit. 350 lidí denně nastupovalo od setí do sklizně v potu tváře do polí.

To vše ve jménu přežití, ve jménu obnovy života s novým jarem, i nových lidských generací.

Praotec Čech políbil tu zemi na Řípu a pravil k lidu. To je ta země, kterou jsem vám sliboval, zvěře a ptáků plná, medem a strdím oplývající. A my dodáváme: země česká, domov můj; země česká, domov můj.

*Kronikář obce Silůvek
Zdeněk Škorpík*

• JUBILANTI

V měsících červnu, červenci a srpnu oslaví své životní jubileum tyto následující občané

v měsíci červnu:

90 let	Antonín Hladký
88 let	Alois Kolečkář
81 let	Vlasta Stehlíková
79 let	Štěpán Červinka
73 let	Květoslava Dvořáková
72 let	Ludmila Světlíková
71 let	Jitka Cesarová
71 let	Marie Dobrovodská

v měsíci srpnu:

88 let	Rudolf Jelínek
83 let	Květoslav Dvořák
83 let	Vítězslav Musil
80 let	Mojmír Dvořák
77 let	Blanka Šalplachtová
76 let	Věra Šindelková
75 let	Jarmila Pikolová
73 let	Marie Klemsová
72 let	Milan Schoř
71 let	Jan Škorpík
70 let	Jarmila Černá

v měsíci červenci:

82 let	Rudolf Nešpůrek
81 let	Tomáš Kratochvíl
77 let	Jan Stehlík
74 let	Anna Hledíková
70 let	Anna Zechmeisterová

Všem jubilantům přejeme do dalších let hodně zdraví a spokojenosti.

• VÝSLEDKY ORELSKÉHO TURNAJE V MALÉ KOPANÉ

V sobotu 4. května 2002 se na hřišti Pod lípami v Silůvkách uskutečnil 6. ročník Orelského turnaje v malé kopané.

Žáci:	1. místo	Brno-Starý Lískovec
	2. místo	Oslavany
	3. místo	Silůvky
	4. místo	Brno-Bohunice
	5. místo	Ořechov
Muži:	1. místo	Rakšice
	2. místo	Brno-Královo Pole
	3. místo	Silůvky (Záděra Kamil, Hlavoň Jan, Kölbl Pavel, Kouřil Lubomír, Kocáb Martin, Stehlík Petr, Bezchleba Rudolf)
	4. místo	Silůvky – junioři (Vyskočil Martin, Kolbert David, Kolbert Radek, Neu Petr, Sedláček Jiří, Škorpík Pavel)

• ORELSKÝ TURNAJ V MALÉ KOPANÉ V ŠUMICÍCH

V sobotu 25. května 2002 se konal v Šumicích Orelský turnaj v malé kopané.

skupina:	Silůvky – Ořechov	3:1	Záděra Kamil	3
	Silůvky – Šumice	0:0		
	Silůvky – Pravlov	3:1	Záděra Kamil	3
semifinále:	Silůvky – Brno-Líšeň	3:1	Záděra Kamil	3
finále:	Silůvky – Šumice	1:2	Sedláček Jiří	

Mužstvo Orel Silůvky reprezentovali: Záděra Kamil, Stehlík Petr, Stehlík Milan, Neu Petr, Sedláček Jiří, Sedláček Radek, Dano Radek

• MALÁ KOPANÁ

Turnaj na hřišti v Budkovicích

		11. 5. 2002
FC Silůvky – FC FC Rokytná		3:2
Branky:	Záděra Kamil Kölbl Pavel	2
FC Silůvky – Sparta Ivančice		5:0
Branky:	Záděra Kamil Sedláček Jiří Kouřil Lubomír	3
FC Silůvky – DT Budkovice		2:2
Branky:	Záděra Kamil Kouřil Lubomír	

Turnaj na hřišti v Senoradech

		2. 6. 2002
FC Silůvky – FC Slavoj Senorady		1:4
Branky:	Záděra Kamil	
FC Silůvky – FK Triprox Ivančice		4:1
Branky:	Záděra Kamil Záděra Luboš Kouřil Lubomír Sedláček Jiří	
FC Silůvky – BMA Oslavany		5:3
Branky:	Kouřil Lubomír Záděra Kamil Sedláček Jiří	3

Závěrečná tabulka po posledním desátém kole soutěže:

Mužstvo	poč.záp.	výhry	remízy	prohry	skóre	body
1. FC Slavoj Senorady	30	23	2	5	117:32	71
2. FC Rokytná	30	22	4	4	93:23	70
3. Žaves Nebovidy	30	19	3	8	75:50	60
4. FC Silůvky	30	16	5	9	77:53	53
5. TJ Trafo Padochov	30	17	1	12	101:51	52
6. FC Omice	30	15	7	8	67:48	52
7. TJ Sokol Rebešovice	30	14	8	8	60:52	50
8. FC Bratčice	30	13	5	12	55:44	44
9. Dream Team Budkovice	30	11	7	12	55:63	40
10. FC Bobor Hrubšice	30	10	6	14	51:56	36
11. Prštice	30	11	3	16	55:71	36
12. BMA Oslavany	30	10	4	16	53:87	34
13. Sparta Ivančice	30	6	6	18	42:87	24
14. FK Triprox Ivančice	30	6	5	19	40:105	23
15. FC Blajkec Modřice	30	6	4	20	44:88	22
16. FC Nová Ves	30	4	4	22	42:117	16

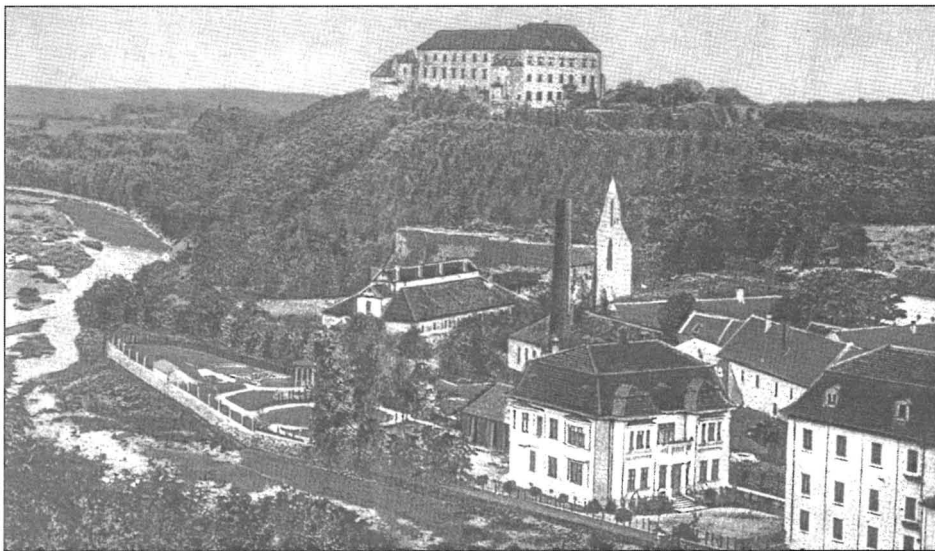
Děkujeme hráčům FC Silůvky za skvělou reprezentaci: Záděra Kamil, Záděra Luboš, Záděra Roman, Kölbl Pavel, Hlavoň Jan, Kouřil Lubomír, Bezchleba Rudolf, Stehlík Petr, Stehlík Milan, Sedláček Jiří, Burian Tomáš, Beroun Karel.

Jiří Sedláček

• KOUNICKÉ PANSTVÍ

Pokud si chceme povědět něco o Silůvkách a nejbližším okolí v minulosti a také se něco dozvědět, nelze to popsat samostatně. Je nutné rozepsat se hlavně o kounickém klášteře, hradu – později zámku a kounickém panství, jejichž nedílnou součástí Silůvky v minulosti byly a bez nichž bychom mnohé těžko pochopili, nebo by nám zcela uniklo. Pro lepší pochopení všeho dění je nutné také uvést některé události, které se odehrály na Moravě a v Čechách, poněvadž měly mnohdy bezprostřední a zásadní vliv na dějinné události v našem regionu. Podstatnou část této letní prázdninové přílohy sepsal pan Milan Řiháček z Dolních Kounic, kterému děkuji za souhlas k přetisknutí.

Radek Neužil

OD POČÁTKU STŘEDOVĚKU DO POSTAVENÍ KLÁŠTERA V DOLNÍCH KOUNICÍCH

Celé období od rozpadu Velkomoravské říše do roku 1183, kdy byl v Dolních Kounicích vybudován klášter, je obdobím poměrně chudým na písemné dokumenty, které by plně osvětlovaly naši historii a historii Moravy vůbec. Teprve když se vlády nad Moravou zmocnil přemyslovec Břetislav I., při čemž musel na základě řezenského míru v roce 1041 postoupit moravské území jižně od řeky Dyje Východní marce (pozdější Rakousko), tehdy začíná období častějšího výskytu listinných dokumentů.

Hranici s Rakouskem tehdy tvořila v podstatě linie Břeclav – Mikulov – Drnholec – Znojmo, sledovala tok řeky Dyje a tak např. Valtice a okolí patřily tehdy biskupství pasovskému, později řezenskému.

František Palacký uvádí ve svém I. dílu Dějin národa českého, že Břetislav I. dal po získání a připojení Moravy k Čechám opravit a opevnit mnohé moravské hrady a města. Za jeho vlády byla založena i některá nová města, např. Opava a Spytihněv. Nová situace, která po zabrání Moravy nastala, vyžadovala i provedení úprav v situaci opevněných míst. Hradiště na Pohansku bylo vystřídáno hradem v Břeclavi, vzpomínaném již v roce 1056, velkomoravský hrad u Strachotína byl vystřídán hradem ve Vysoké zahradě (u Věstonic), Nejdecký hrad přetrval, ale nově přibyl hrad Podivín. Později vznikly další hrady – Mikulov, Drnholec a Týnec. Hrad Podivín

se dostal za neznámých okolností do majetku biskupům pražským, kdežto Mikulov, Nejdek a Drnholec přešly pravděpodobně za vlády Vladislava I. (1109 – 1125) do rukou pánů erbu dvou leken – později Kouniců.

Jmenovitě to byli bratři Heřman a Vilém, vzpomínání v letech 1109, 1124, dále pan Sezima (děd Viléma, zakladatele kláštera v Dolních Kounicích), který byl komořím královny Jitky Durinské – manželky Vladislava II. Tento Sezima v roce 1165 doprovázel dceru Vladislavova syna Bedřicha (později českého knížete) Helenu, tehdy šestiletou do Řecka. Byla totiž zaslíbena synovci řeckého císaře za ženu a měla se v Řecku připravit k pozdějšímu sňatku. O této události píše ve svém letopisu Vincencius – kanovník kostela pražského, pokračovatel známého kronikáře KOSMASE. Uvedený pan Sezima padl v Bitvě u Loděnice nedaleko dnešního Berouna v roce 1179. Synem pana Sezimy byl Hroznata, nejvyšší komoří panovníka v letech 1182 – 1185. Poslední zmínka o něm v roce 1189. Jeho synové byli Oldřich a Vilém řečený z Pulína, Pulmu, či z Kounic, zakladatel kláštera v Dolních Kounicích.

Z uvedeného výčtu tedy vyplývá, že Kounicové, jak je budeme nazývat, zastávali významné funkce u českých panujících knížat té doby a tak se nelze divit, že za své zásluhy a vzhledem k svému postavení byli obdarováni i majetkovými držbami na jižní Moravě, kde se postupně vytvářelo jejich silné dominium, konkrétně na Mikulovsku, Drnholecku, Dolnokounicku a v okolí Rudíkova na Hrotovicku.

Události, které předcházely postavení kláštera v Dolních Kounicích byly natolik zásadní, že ovlivnily vývoj v celé zemi, ale i další osudy samotného rodu Kouniců. Když se Vladislav II. zřekl v roce 1173 vlády ve prospěch svého syna Bedřicha, nastaly opět velké spory o moc mezi přemyslovci. U tehdejšího císaře římského Fridricha zvaného Barbarosa (Rudá brada) se sešli hned tři uchazeči o český trůn.

O trůn měl zájem totiž syn Soběslava I. – Soběslav II. spolu s bratrem Oldřichem a také Bedřich (Fridrich), syn Vladislava II. Císař se přiklonil k Soběslavovi II., který se pak v roce 1173 ujal trůnu a vládl do roku 1178.

V roce 1175 vznikl spor mezi Soběslavem II. a vévodou rakouským Jindřichem II. Jasomirgotem o pohraniční oblast mezi oběma státy, tzv. Vitorazsko. Soběslav II. se spojil s moravským knížetem Konrádem Ottou (držel znojemský úděl) a vpadl vojensky do rakouské země a tam, jak píše další pokračovatel kronikáře Kosmase – Gerlach (alias Jarloch), který byl opatem kláštera v Milevsku, plenili, vypalovali a loupili a ani kostelů Božích nešetřili načež Rakušané toto oplatili stejnou mincí, když vpadli na Moravu a vyplnili Znojemsko. Na podnět Konráda Otty pak v zimě téhož roku (od 10. do 19. prosince 1175) vtrhl Soběslav II. s ještě větším vojskem do rakouské země a jak píše Jaroch cokoliv zbylo, zničili ohněm, mečem, loupežemi až k Dunaji Ve vojsku Soběslava II. vynikl pan Vilém z Kounic, který byl švagrem knížete Konráda Otty (manželkou byla sestra knížete – Žofie). Kníže Soběslav II. (zvaný také salské kníže) a jeho pomahači byli dáni papežem do klatby a to plně nahrálo císaři Fridrichovi k tomu, aby Soběslava II. odvolal z trůnu, což se stalo roku 1178 a na knížecí stolec opětovně pomohl Bedřichovi – synovi Vladislava II. Podle letopisce Jarlocha se pan Vilém z Kounic odebral k papežovi do Říma, prosil za odpuštění, aby se zbavil klatby a tam od papeže obdržel za pokání úkol na svých statcích vystavět klášter.

Letopisec Jarloch popsal založení kláštera v Dolních Kounicích poměrně velmi podrobně, popsal ve svém letopisu i první roky existence kláštera, především nejdůležitější události z let 1181 – 1192, které se bezprostředně dotýkají historie Dolních Kounic. Proto v následujících řádcích ocitujeme některé pasáže Jarlochova letopisu.

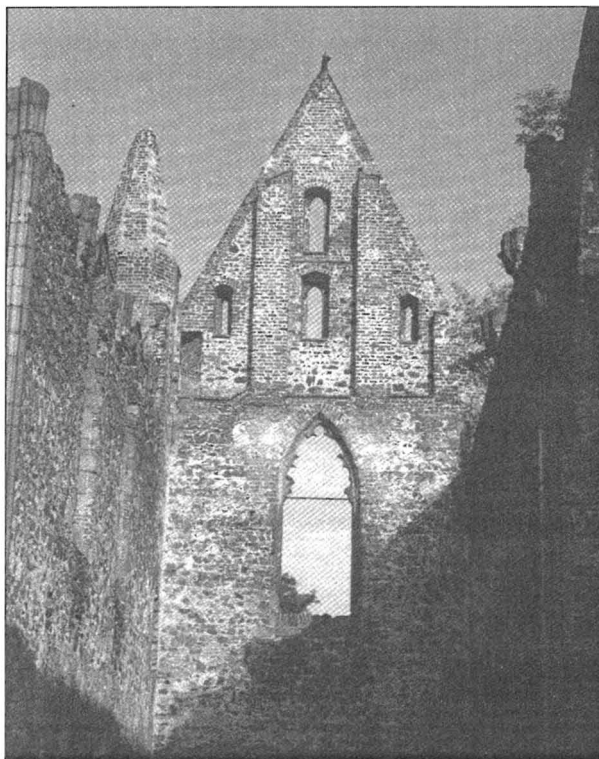
Hrabě Vilém založil klášter v Kounicích

... Léta od vtělení Páně 1181. Na Moravě žil milostí svrch uřečeného Konráda jeden hrabě, jménem Vilém, který se při plenění Rakouska nezdržel a vypaloval kostely Boží: bodán těmito a jinými hříchy odebral se do Říma a odhalil panu papežovi tajnosti svého srdce. Ten mu rozkázal, aby vystavěl klášter a shromáždil v něm řeholní osoby, které by sloužily Pánu. Třebas to dlouho odkládal, uskutečnil to, jak povíme, v takovém pořádku.

Dobře znal smýšlení přesvatého muže Gotšalka, želivského opata. Pozval ho k sobě, totiž do Kounic a velmi pokorně ho prosil, aby mu v takovém stavu věcí přispěl pomocí i radou.

Oč žádal jménem Páně, to nemohl člověk boží odepřít, nýbrž ihned mu propůjčil počestné muže ze svého kláštera, totiž svého převora Mandruvina a podpřevora Eberharda, příbuzného téhož Viléma a třetího mladíka, jménem Richvina, aby zatím zařídili domy a připravili přibytěk pro konvent.

A když tam oni odešli, ještě téhož roku se odebral sám svatý ten muž do Francie k premonstrátské kapitule, maje ve svém průvodu pana Cypriana (později byl opatem u sv. Vincence ve Vratislavi a biskupem Lubušským v Polsku) i svého příbuzného Jana a pana Petra z Louňovic (v Čechách) s listem svrchuřečeného pana Viléma. ...

Další pasáž Jarlochova letopisu popisuje osazení kounického kláštera jeptiškami z Louňovic.

kostelní loď

2001

Osazení kláštera v Kounicích sestrami z Louňovic

... Téhož roku (1183) již jmenovaný a vždy jmenování hodný opat Gotšalk na žádost hraběte Viléma, o kterém jsme výše obšírněji promluvili, poslal konvent sester z Louňovic do Kounic...

A dále pak píše:

... Svěřil pak je, jako všechno, co patřilo onomu místu (Kounicím), louňovickému převorovi panu Petrovi, kterého přeložil z louňovického převorství na převorství kounického kostela, jakož muže zajisté velmi schopného, učeného, čestného a mravného. ...

V další pasáži popisuje letopisec Jarloch život opata Gotšalka z kláštera želivského, který byl hlavním organizátorem zřízení kláštera v Dolních Kounicích. Opat Gotšalk zemřel několik dnů po poslední návštěvě kounického kláštera dne 17. února 1184. Pan Vilém z Kounic (z Pulmu, jak píše Jarloch) při založení kláštera v Dolních Kounicích daroval tomuto některé vsi a kostely ze svého majetku. Že tak učinil, vyplývá jednak z majetkové držby kláštera, potvrzené v pozdějších letech a také z falsa zakládací listiny pana Viléma, která se chybou pisatele hlásí k roku 1173, správně patřilo 1183, ale i když listina vznikla patrně až kolem roku 1276, čerpala z pravdivých podkladů potvrzených následujícími léty.

PRVNÍCH STO LET EXISTENCE KLÁŠTERA A STAVBA KLÁŠTERNÍHO HRADU V DOLNÍCH KOUNICÍCH

Krátce po vzniku kláštera Rosa coeli otevřeného roku 1183 prožívá klášter těžké chvíle, neboť v létě 1185 dochází k vpádu vojsk českého knížete Bedřicha, pod vedením Přemysla Otakara I. na Moravu, kdy je vyplněno území znojemského knížete Oty Kunráta a spolu i jeho blízkého Viléma z Kounic. Kounice lehly popelem, mimo klášter a kostel a Vilémův Pulm (Pulín) včetně kostela. Dne 10. prosince 1185 pak došlo k bitvě u Loděnic¹ (cca 10 km jižně od Silůvek) a moravská vojska definitivně podlehla. Po smrti vévody Bedřicha však na český knížecí stolec dosedl Otto Kunrát a celá situace se tak rozuzlila.

Po těchto událostech dochází konečně k postupnému rozvoji kláštera a jeho majetku. Klášter postupně získává další vesnice a majetek k tomu, co získal při svém založení od svého zakladatele, pana Viléma. Kounický klášter se tak stává vlivným církevním feudálem na vzrůstající panství. Své postavení si mohl upevňovat i díky tomu, že jej 12. června 1268 vzal pod svůj patronát papež Kliment IV.

Na jižní Moravě v té době vybírala desátky z některých obcí ke kostelům staroboleslavská kapitula. Patřily jí desátky v provincii – kraji znojemském. Protože však jejich vybírání ve vzdálené provincii bylo pro kapitolu obtížné, zřekla se staroboleslavská kapitula vybírání desátků (k 16 kostelům) ve prospěch dolnokounického kláštera. Stalo se tak 5. ledna 1276 a jednalo se o desátky odváděné ke kostelům v Kounicích, Pravlově, Malešovicích, Pasohlávkách, Vlasaticích, Cvrčovicích, Pulíně (? dosud nelokalizováno), Dolních Dunajovicích, Novosedlicích, Mušově, Řeznovicích, Narvicích (zanikly u Ivaně), Mašůvkách (zanikly u Mušova), Újezdci (zanikl u Pohofelice), Pohofelcích a Mikulově. Za to měl klášter platit kapitule ročně hřivnu stříbra moravské váhy.

Nevíme, jak přešla zakladatelská práva ke kounickému klášteru na českého krále, ale pravděpodobně se tak stalo proto, že drnholecká větev Kouniců panem Oldřichem z Drnholce (vnuk p. Viléma) vymřela po meči, rod se rozrostl a patrně ztratil vliv i moc a tak se nelze divit tomu, že se dne 8. dubna 1284 král Václav II. ujímá patronátu nad klášterem.

Od toho roku nepochybně, ale patrně již v letech 1277 – 1278 se stává kounický klášter klášterem královským a s patronátem samotného papeže. Již 12. ledna 1278 totiž vidíme kounického probošta Mikuláše zasedat na zemském sněmu v Brně jako preláta a tuto výsadu měli jen představení královských klášterů.

V roce 1278 po porážce a smrti krále Přemysla Otakara II. došlo k vpádu vojsk Rudolfa I. na Moravu, jeho vojsko vydrancovalo i Kounice a to byly události, které vyžadovaly i pomoc panovníka. Té se kounickému klášteru dostalo právě 8. dubna 1284, kdy jej vzal pod svou ochranu Václav II. a současně, jak čteme ve formuláři královského notáře Jindřicha (Henricus Italicus) a také uděluje kounickému proboštovi pro Kounice právo týdenního trhu, který se má konat každý čtvrtek se všemi výsadami, kterých užívají tržiště ve Znojmě, Brně, Jihlavě a v jiných městech. Současně osvobodil účastníky trhu na čtyři roky od placení královského mýtného, cestného a vůbec od všech dávek a závazků.

Z uvedeného vyplývá, že rok 1284 můžeme chápat jako rok odstartování k budování města v Dolních Kounicích.

Učiníme-li ze všech těchto informací a poznatků závěr, pak vidíme, že královský i papežský patronát nad klášterem přinášel tomuto úřadu povinnosti navíc, ale také značné množství významných výhod. Spolu s růstem prestiže, ochrany, i rozšiřování majetku to znamenalo i posilování mocenského postavení. To vše pak umožňovalo, a častá válečná léta nebezpečí pak přímo vybízela, zajištění dokonalejší ochrany všeho získaného. Klášter se tedy rozhodl zajistit svou bezpečnost vybudováním hradu v blízkosti svého klášterního kostela.

¹ „Konrad s mocným vojem Němcův a Moravanů srazil se s Čechy. Svedl bitvu krvavou a dlouhou nerozhodnou s takovou zuřivostí, že křik a hluk bojujících, vřava lidí i koní a lomoz zbraní bylo slyšeti v klášteře v Kounicích. V bitvě z panstva českého i moravského padlo tolik, že když potom byli pohřbíváni, do jedné jámy deset nebo patnáct až i na dvacet jich vházeno a zaspáno zemí a kamením. Čechové dobyli smutného vítězství. Konrad Ota vida, že nemůže odporu klášteři knížeti Fridrichovi a Čechům a zmoudřev ze škody, přišel ke knížeti do Čech a pokoril se mu. Knížata stala se přáteli a byli jimi i potom.“

Zda na místě stavby hradu v Dolních Kounicích stával nějaký opevněný dvorec, či tvrz, nebo dokonce hrádek již dnes nelze hodnověrně uvést. Gerlach sice píše ve svém letopisu, že pan Vilém při záměru postavit klášter pozval ...k sobě, totiž na Kounice... opata Gotšalka, ale to není důkaz o existenci hradu. Proto pro hrad – později zámek – berme jako výchozí období léta od roku 1284, po rok 1330, kdy se na kounickém hradě uvádí jako purkrabí kláštera pan Gundold. O čtyři roky později se pak jmenuje jako klášterní purkrabí na Kounicích pan Hynčík z Kounic. Z těchto údajů jednoznačně vyplývá, že kounický hrad byl již v roce 1330 vybudovaný a tudíž stavba mohla probíhat na konci 13. a počátku 14. století.

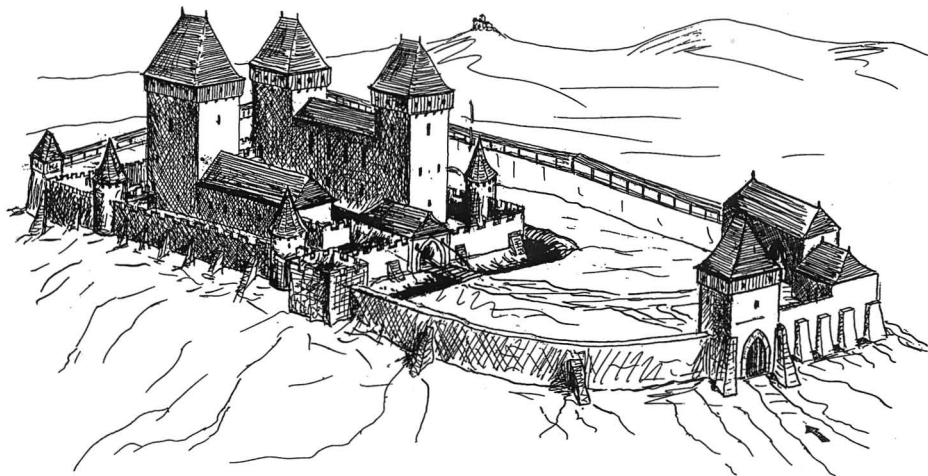
Jádro dnešního zámku, původně hradu, představuje protáhlý lichoběžník, téměř obdélník, o středních příčkách 27x47 metrů. Je situován podél hrany prudkého svahu k řece Jihlavě. Kolem dvoupatrové palácové budovy obíhá ze tří stran velké vnější nádvoří, dnes z části obestavěné hospodářskými budovami.

Půdorys jádra na první pohled připomíná zmenšenou variantu typu uplatněného v letech 1270 – 1280 u biskupské falce v Horšovském Týně v Čechách, nebo zhruba v téže podobě na brněnském Špilberku.

Základní půdorysný tvar i rozsah hradního jádra v Dolních Kounicích lze do jisté míry porovnat s někdejší hradem olomouckých biskupů v Melicích na Vyškovsku (dnes již zaniklý). I tam byl zjištěn typ čtverhranného kastelu o přibližných rozměrech 25x50 metrů, s úzkým, dlouhým vnitřním dvorem. Tento hrad zanikl roku 1423.

Melický hrad je spjat s osobou jejího pravděpodobného stavitele – biskupa Jana Volka, v případě dolnokounického hradu pak vlastní zodpovězení otázky provádění stavby může naznačit řádová orientace kounického kláštera (premonstrátský) na prostředí francouzské, případně na porýnský klášter ve Steinfeldu.

Předhradí, neboli dolní hrad v Dolních Kounicích je třeba si představit podstatně menší, než vymezuje dnešní hradební okruh, tedy asi v té podobě, jak je uvedeno na perspektivní rekonstrukci hradu (viz. obrázek).

Perspektivní rekonstrukce podoby hradu v Dolních Kounicích, postaveného po roce 1284, nejpozději však před rokem 1330. V době výstavby měl kounický klášterní hrad tři věže, dva samostatné souběžné paláce u těchto věží a toto bylo později využito při přestavbě hradu ve století 16. a 17. při přestavbě do podoby, jakou až na výjimky známe i dnes. Na obrázku je vidět původní gotická brána – vstup do hradu – viz čtvercová věž od Dolních Kounic, tedy od západu. Jižní část hradeb a dnešní druhá brána byla vybudována až za Jiřího Žabky z Limberka.

V roce 1423 byl v Dolních Kounicích údajně vypálen husitskými vojsky klášter. Škody, pokud vznikly, asi nebyly velké, neboť kolem roku 1435 už klášter opět čile obchoduje s majetkem, prodává, ale i kupuje. Totéž patrně lze říci o klášterním hradu v Dolních Kounicích, neboť patrně na pevnosti neutrpěl, když mohl roku 1433 sloužit jako vězení pro Pertolda z Lipé, který byl vězněn pod dozorem kounického probošta.

▪ Ekonomické podmínky výstavby klášterního hradu

K tak rozsáhlému dílu, jakým byla výstavba hradu, a které vyžadovalo obrovských finančních nákladů, nemohl klášter přistoupit ze dne na den a už vůbec ne na počátcích své existence. Bylo třeba takového množství prostředků, které klášter na svém počátku zdaleka neměl. Co tedy stavbě předcházelo?

Patronát krále a papeže přinášel mimo povinnosti i řadu výhod tím, že Dolní Kounice dostaly právo trhu a navíc byly vyňaty z placení mýta, mohly se rozvíjet po stránce obchodu a to zase pomáhalo samotnému klášteru k dalším ziskům. Výhody přilákaly do Kounic kupce i řemeslníky, klášter získával možnost nových zdrojů příjmů, mohl požadovat vyšší dávky od poddaných.

Klášter se snažil rozšiřovat své majetky, vedl časté spory se sousedy a mnohdy velmi úspěšně, zvyšoval svůj finanční kapitál a také kapitál pracovních sil, který posléze mohl využít při stavbě hradu.

Samozřejmě k tomu přispěla i jistota dobrého sousedství s nejmocnějšími okolními feudály, zejména mikulovskými Lichtensteiny. S těmi vedl klášter dlouholetý spor o patronát a desátky ke kostelu sv. Václava v Mikulově, ale roku 1310 byl spor ukončen ve prospěch kláštera. To byl patrně také impuls k hlavním stavebním pracím na klášterním hradu v Dolních Kounicích.

I tak však se peněz nedostávalo a klášter řešil přechodné potíže výpůjčkami. V letech 1329 až 1346 klášter ještě splácel dluhy tím způsobem, že k získání peněz byl nucen prodat část svého majetku. Např. v roce 1329 prodal ves Branišovice, téhož roku 2 lány polí v Držkovicích, v roce 1331 ves Valtrubice, roku 1333 ves Vlasatice, v roce 1334 zbývající majetek v Držkovicích a konečně ještě v letech 1346 – 1348 musel splatit klášter 60 hřiven stříbra na zaplacení dluhu, který učinil ještě probošt Růland, židu Israeli Schwarzmannovi z Vysokého Mýta.

Klášter se ale úspěšně vypořádal se všemi problémy. Zcela jistě na tom faktu měl velký vliv zisk sousedního královského Pravlova.

V roce 1323 se rozhodla královna Eliška, zvaná Rejčka, vdova po králi Václavovi II., že založí na Starém Brně při kostele Panny Marie klášter. Požádala tehdejšího panovníka – krále Jana Lucemburského o stavební místo na uvedený kostel a ten, poněvadž kostel a pozemky kolem patřily klášteru v Dolních Kounicích, nabídl klášteru výměnou své královské městečko Pravlov. A tak dne 18. února 1323 směnil dolnokounický probošt Jakub, převorka Žofie a podpřevorka Juta spolu s konventem své statky na Starém Brně, spolu s patronátním právem ke kostelu Panny Marie a ves Hajany se všemi důchody s králem Janem Lucemburským za Pravlov, s trhem a mýtem a vším ostatním příslušenstvím.

Tato směna byla pro kounický klášter velmi vítaná, neboť Pravlov svým trhem konkuroval trhu kounickému, ale kromě toho trpělo klášterní panství i poddaní přehmaty královských úředníků v Pravlově.

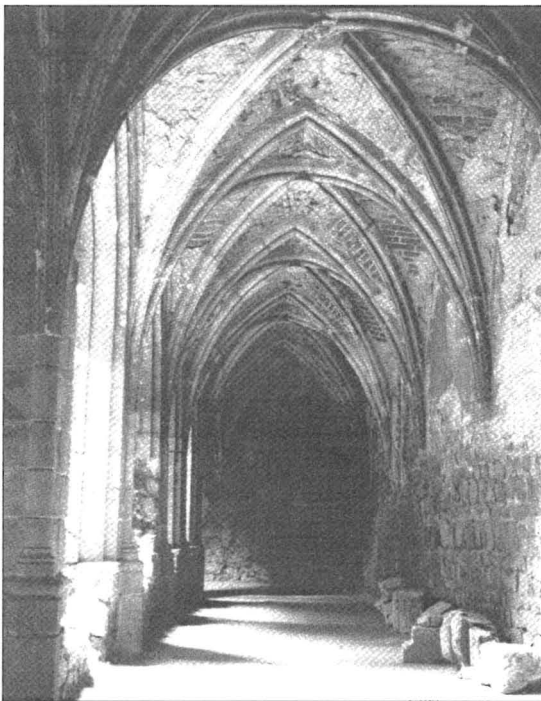
Tak se klášter zbavil nepříjemného vlivu sousedního, do té doby královského Pravlova a upevnil si tak pozici v rámci svého dominia. Pravlov pak postupně ztrácel na významu a v 16. století byl již vsí bez většího významu.

BUDOVÁNÍ MARIÁNSKÉ SVATYNĚ – PŘESTAVBA KLÁŠTERA DO GOTIKY

K roku 1330 je na klášterním hradu v Dolních Kounicích uváděn purkrabí Gundold, a tak můžeme rok 1330 brát jako rok, kdy byl již hrad dokončen.

V té době spravoval klášter probošt Růland. Za něj dochází k zahájení přestavby kláštera, tedy to bylo před rokem 1331, kdy po něm nastoupil probošt Mikuláš (1331 – 1361). Právě za tohoto probošta Mikuláše proběhlo nejvíce stavebních prací.

Je samozřejmé, že výstavba hradu a zahájení přestavby kláštera vyžadovalo obrovské finanční prostředky, což následně přinášelo i zadlužování kláštera. Klášter byl nucen prodat řadu svých majetků, aby získal potřebné finance. Ještě v roce 1351 se ve znamení hospodářské tísně obrátily kounické jeptišky na papeže s prosbou o pomoc. Papež Klement VI. na doporučení krále Karla IV. inkorporoval kounickému klášteru mikulovskou faru se všemi důchody i desátky z přiřazených obcí. Mikulovská farnost zabírala velké území, patřilo k ní mnoho věřících a přinášela tak klášteru značné zisky.

křížová chodba

2001

Po roce 1368 vidíme, že se kounický klášter finančně zotavuje a postupně se zbavuje zadluženosti. Současně opět začíná kupovat různé majetky – vesnice, polnosti aj. Na počátku 15. století tedy klášter stojí opět finančně velmi pevně a rozšiřuje své panství.

Silůvky náležely kapitole sv. Petra v Brně až do roku 1387, kdy je odstoupila klášteru v Dolních Kounicích za farní desátek v Boleradicích. Od té doby zůstaly Silůvky při klášteře až do jeho opuštění v roce 1527.

▪ Stručný popis stavebního vývoje kláštera ve 14. století

Klášter v Dolních Kounicích byl postaven v letech 1181 až 1183. Pokud jde o původní podobu kláštera, lze soudit obdobně jako u klášterů jiných, že nejprve byly zřízeny objekty ze dřeva, později, kdy klášter pevně v kraji zaujal své postavení, byly tyto nahrazeny kamennými stavbami. Tyto objekty pak byly postaveny ve slohu románském. Zda přesně zaujímaly polohu nynějšího kláštera, nelze s určitostí tvrdit, patrně však ano, neboť při sondách byly části románského zdiva objeveny.

Jisté je, že stavba, která byla započata za probošta Růlanda, byla provedena podle jednotného plánu. Nasvědčuje tomu celý jednotný systém opěr kostela, pak slohový ráz jak kostela, tak i kláštera a jejich stavebních jednotlivostí, tedy portálu, svorníků, konzol a profilů žeber, což nepřipouští pochyb o jednotném původu.

Dle jednotlivých detailů pak lze soudit, že se stavba protáhla asi do roku 1370 až 1380. Kamenické práce – kapitulní síně i křížové chodby, jsou slohově i tvarově shodné a vyšly patrně z rukou jedněch mistrů. Zato kněžiště, příčná loď, zbytky choru v hlavní lodi (lc), sakristie a její vstupní portál již pochází z rukou jiných kamenických mistrů, respektive je pozdějšího data.

Umělecko-historická hodnota kounického kláštera je vysoká. Vyniká jak svým přehledným a promyšleným půdorysem, tak i vlastní výstavbou. Svým vzhledem, nikoliv však materiálem a v detailech, připomíná klášterní kostel na Starém Brně. Tuto jedinečnou stavební památku na našem území však kounický klášterní kostel převyšuje, a to jednotností svého stavebního plánu a vysokou úrovní sochařské výzdoby.

Z architektonického hlediska lze hovořit, co se týče šestidílné klenební soustavy kounického klášterního kostela, o návaznosti na starší tradici časně gotickou – např. hradní kaple na hradě Zvíkov, nebo velmi podobné provedení u kostela Sv. Jana Křtitele v Jindřichově Hradci.

Sakristie kounického kláštera má nejbližší slohovou příbuznost se sakristií proboštského kostela v Litomyšli. Pilíř kounické klášterní sakristie má obdobu v klášteře ve Vyšším Brodě.

Kounická křížová chodba jeví slohovou příbuznost s křížovou chodbou bývalého augustiánského kláštera v Roudnici, nebo i klášterního chrámu sv. Jiljí v Třeboni.

Pro sochařskou a kamenickou výzdobu máme v kounickém klášteře analogie v chrámu sv. Víta na pražském hradě, Týnském chrámu v Praze, sochařská výzdoba hlavního portálu v Kounicích pak plně připomíná svým listovým sakristií sv. Víta a období působení Petra Parléře. Proto se odborníci domnívají, že na přestavbě kláštera v Dolních Kounicích pracovala huť, nebo někteří kameníci z huti Petra Parléře.

Jak z tohoto stručného výčtu podobností s jinými stavbami vyplývá, řadí se klášterní objekt v Dolních Kounicích k nejvýznamnějším stavbám 14. století v našich zemích.

V osmdesátých letech 14. století byl tedy klášter v Dolních Kounicích přebudován, ale to se již blížily pohnuté události válek husitských. Klášter se vymanil z dluhů, majetek opět začal nabývat na objemu, panství klášterní se rozšířilo a upevnilo. Lze říci, že husitské války vlastně přetrhly proces prosperity.

Tak jako mnoho jiných klášterů v té době, i kounický nebyl ušetřen od pohromy. Byl husitskými vojsky v roce 1423 popleněn a zapálen. Jak velké byly způsobené škody nevíme, ale je jisté, že se osazenstvu kláštera podařilo zachránit jisté finanční prostředky, neboť brzy po roce 1434 klášter opět kupuje další vesnice a zotavuje se ze způsobených ztrát.

Po požáru byla nad klášterním chrámem obnažena klenba, která se v důsledku povětrnostních vlivů zřítíla. Klášter se pro nedostatek finančních prostředků proto omezil jen na nejnútnejší opravy. Chrámová loď byla pouze zakryta trámovým stropem a taktéž zastřešena, klenba již obnovena nebyla. Některé prvky z původní klenby (konzoly, svorníky) se dnes nachází ve sbírkách Moravského zemského muzea v Brně (tamtéž se nachází náhrobek z černého mramoru, patřící proboštu Janu VI. z Althanu, zemřelému roku 1517).

Přestavba mariánské svatyně tedy proběhla v letech 1330 až 1380 a z tohoto vyplývá, že probíhala v období vlády Lucemburků, tedy i v době působení jejich kamenických mistrů, jakým byl například Petr Parléř. Na jednotlivých dílech kamenické výzdoby kláštera v Dolních Kounicích je možno pozorovat na 100 různých signovacích značek, kterými si jednotliví kameníci označovali své výrobky. Odborníci pak v této souvislosti hovoří o účasti kameníků z kamenické huti z okruhu Petra Parléře. Konečně nasvědčuje tomu i fakt, že Karel IV. vzal kounický klášter pod svou ochranu.

V předchozím textu bylo uvedeno, že dolnokounický klášter byl v roce 1423 za husitských válek vypálen. Jižní Morava byla po celou dobu husitských válek až po bitvu u Lipan v roce 1434 trvale v nepokoji. V roce 1424 vtrhla na Moravu veškerá moc husitů a ta se zmocnila benediktinského kláštera v Třebíči a také bylo dobytو královské město Ivančice. Dne 12. listopadu 1425 byl zpuštěn husity klášter v Louce u Znojma a roku 1426 byl vypálen lichtensteinský Mikulov.

Co se přesně dělo v té době v dolnokounickém klášteře, nevíme. Je však jisté, že život kláštera za husitských válek nebyl zcela znemožněn a blahobyť klášterní zničen v té míře, jako tomu bylo u jiných klášterů, např. v Třebíči, nebo Louce.

Před rokem 1466 stál klášter na straně krále Jiřího z Poděbrad, ale již roku 1467 stojí proti němu. V době poděbradské se na klášterním panství rozmohli heretikové (bludaři, odporující zejména církvi), později pak novokřtenci, luteráni a další sekty.

Celé reformační hnutí pak v klášteře v Dolních Kounicích vyvrcholilo za předposledního probošta – Martina Göschla. Ten v roce 1521 přestoupil na luteránskou víru, oženil se z jednou z místních jeptišek a usiloval o sekularizaci klášterního panství ve svůj prospěch.

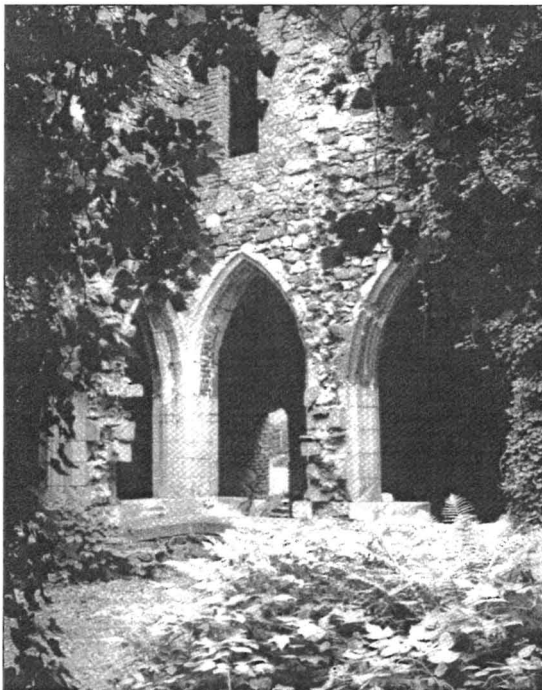
Martin Göschl nastoupil po smrti probošta Jana VI. hraběte z Althanu v roce 1517. Pocházel z Jihlavy. Měl hodnost světicího biskupa olomouckého (s titulem biskupa nikopolitánského) a jeho současník, pan Vilém z Pernštejna, jej líčí jako člověka dvorného, avšak vrtkavého. Podle jeho vzoru vedly i ostatní jeptišky v klášteře neřestný život.

To mělo za následek, že jej olomoucký biskup Stanislav Pavlovský suspendoval, král Ludvík na něj vydal vyhošťovací rozkaz, ale Göschl v klášteře zůstal až do roku 1526, kdy utekl do Mikulova k novokřtěncům.

Zbýlých 11 řeholnic si zvolilo nového probošta, kněze Jana, avšak pohoršlivý život, který byl v klášteře veden, přivedl okolní obyvatelstvo k přepadení kláštera, jeptišky se rozutekly po království a chrám byl částečně zruščen a zneuctěn. Místní pověst hovoří o tom, že jeptišky byly vyvražděny, ale tuto pověst vykládal v roce 1695 osmdesátiletý stařec opatu Vítu Seiplovi ze Strahova, tedy asi po 120 letech od skutečných událostí. Další údaje však tuto pověst vyvracejí.

Z Mikulova povolal roku 1527 (po dosazení na český trůn) Göschla král Ferdinand I. Habsburk, v Praze jej na útrpném právu přinutil k odvolání bludů a jen díky přimluvě nekatolických moravských šlechticů nebyl upálen, ale předán do vězení olomouckému biskupovi Stanislavu Pavlovskému, kde také zemřel. Po útěku jeptišek z kounického kláštera se celého majetku ujaly Moravské zemské stavy, které celé dolnokounické panství předaly panovníkovi – Ferdinandovi I. Habsburskému. Ten je pak nejprve zastavil, mezi nimi též **Sulovice lesy a rybníky** a potom v roce 1537 dědičně prodal svému místokancléři – Jiřímu Žabkovi z Limberka, a to s podmínkou, že kdyby se původní sestry, které ještě dosud porůznu žijí v českém království, chtěly do Dolních Kounic vrátit a klášter obnovit, aby toto právo měly. Nejprve však tomuto obchodu předcházelo zastavení Dolních Kounic královně Marii – vdově po Ludvíku Jagellonském, pak dány k doživotnímu užívání tridentskému biskupovi Bernardovi a konečně dne 3. října 1537 prodány Jiřímu Žabkovi.

Jiří Žabka z Limberka získal celé dolnokounické panství včetně hradu a kláštera za 38.040 kop míšeňských. Od té doby již nebyl klášter nikdy obnoven, nesloužil již jako klášter, pouze v něm byly konány bohoslužby, a to naposledy v roce 1808.

rájský dvůr

2001

DOLNOKOUNICKÉ PANSTVÍ ZA JIŘÍHO ŽABKY Z LIMBERKA A JEHO NÁSLEDVNÍKŮ

Jiří Žabka z Limberka byl v době, kdy získal od Ferdinanda I. Habsburského dolnokounické panství jako zástavu (1532), místokancléřem českého království a císařským radou. Jeho původ je poněkud zamlžen, patrně pocházel z nižší moravské šlechty, ale díky svým schopnostem i studiem práv se velmi rychle vyšvihl až do královských služeb. Již za Ludvíka Jagellonského 1516 – 1526 byl v královských službách. Za Ferdinanda I. pak ještě dále získával, a když mu panovník v roce 1537 zastavené dolnokounické panství (zastavené v roce 1532) dědičně prodal a nechal zapsat do Zemských desek, stal se Jiří Žabka jedním z nejlépe postavených šlechticů té doby. Svých 5 dcer výhodně provdal za přední šlechtice v království, tím si podstatně rozmnožil i majetek, a tak se mohl pustit do rozsáhlých aktivit, včetně stavebních.

Začínal jako městský písař v Olomouci, záhy zde dosáhl významného postavení a ocitl se v okruhu přátel olomouckého biskupa, kde byl nazýván Ranotius (latinsky RANA = žába). V roce 1520 se oženil s Dorotou z Nejdek, vdovou po olomouckém lékárníku Jakubovi Kučerovi ze Svítav. To byl start k pozdějšímu bohatství. Manželka Dorota mu povila 5 dcer a syna Buriana. Zemřela v roce 1535. Jiří ji nechal pohřbit v klášteře v Dolních Kounicích (patrně až po roce 1537), když již měl panství ve svém vlastnictví, a pustil se i do opravy kláštera, který si vyvolil jako hrobku svého rodu. Z náhrobního kamene Doroty se v klášteře dochoval fragment s hlavou ženy v čepci a s erbem Žabků.

Znak Nového města Jiříkova (1546 – 1562) udělený Ferdinandem I. Habsburským

Na přímělu Žabky povolil Ferdinand I. Dolním Kounicím v roce 1535 dva trhy, a to na den sv. tří králů a na druhou neděli po Velikonocích. Také jim udělil právo pečeti červeným voskem, což byla prakticky výsada měst.

V roce 1541 byl Jiří Žabka z Limberka a na Kounicích také purkrabím na královském hradě Špilberku v Brně. Byl prostě na výsluní u panovníka. Častokrát jej zastupoval na zasedáních královských zemských sněmů.

V roce 1546 požádal Ferdinanda I. o souhlas k vybudování nového správního centra pro své panství. Tak se stalo, že v trati Nová Města a Jiříkova hora (jak už samy názvy napovídají) započal budovat Nové město Jiříkov. To pak Ferdinand vysadil na městečko, udělil mu do znaku červený štít, na kterém je nad bránou...puol kopáče s motykou nad branou vynikající a mající na hlavě věnec z hroznův..., dále mu povolil týdenní trhy a tři jarmarky v roce, a to 24. srpna, 4. prosince a v úterý po sv. Duchu, tj. po Letnicích. Městečko však existovalo jen 16 let, pak zaniklo.

V roce 1562 se již uvádí jako ...pusté městečko Jiříkov. Dnes po něm není v uvedené oblasti ani stopa. Nevíme ani, proč zaniklo, jistě však zejména proto, že Jiří Žabka zemřel již v roce 1552.

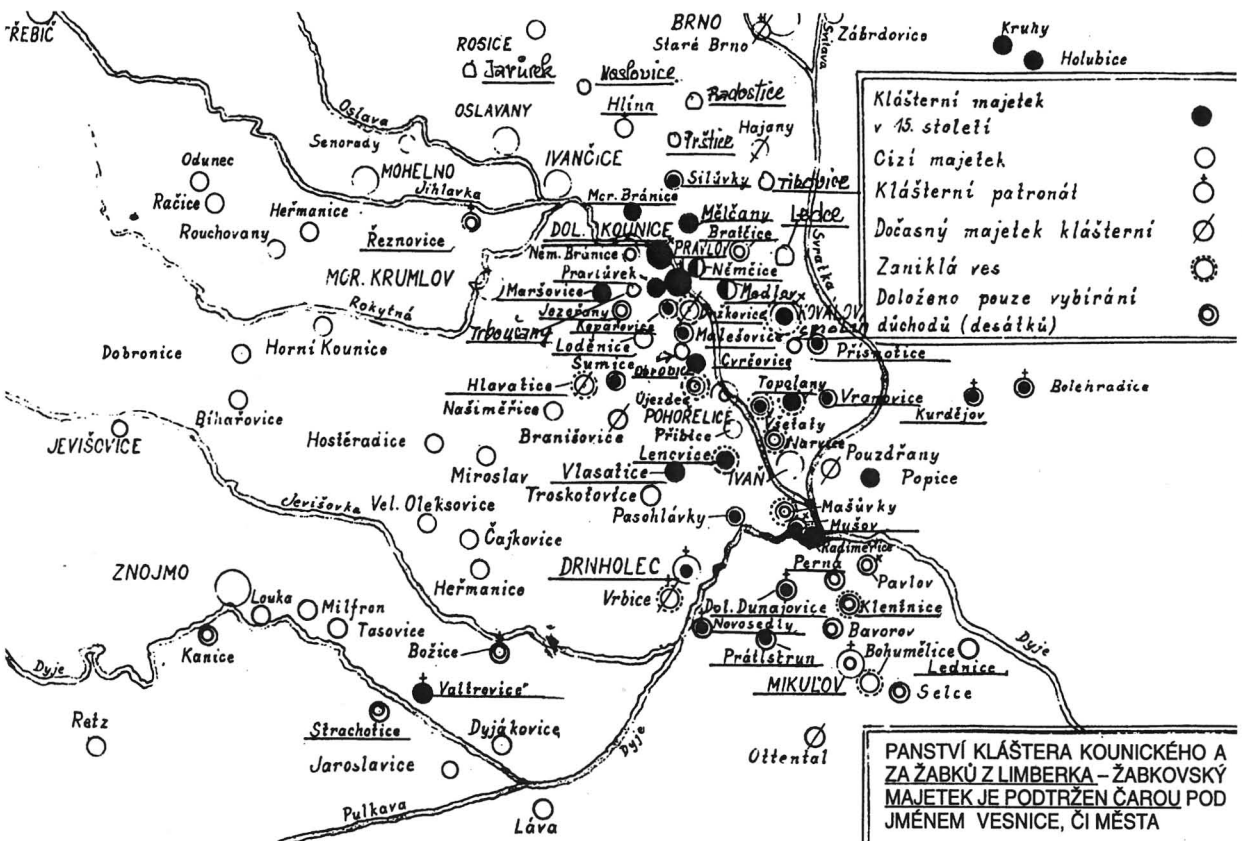
▪ Přestavba hradu

Když Jiří Žabka z Limberka koupil v roce 1537 dolnokounické panství, pustil se nejen do opravy kláštera a klášterního kostela, ale také do přestavby klášterního hradu na zámek. Dnes na tuto jeho činnost upomíná zejména točité schodiště z hlavního nádvoří do vyšších pater paláce. Celý palác byl vystavěn jako dvoupatrový, čímž zanikly všechny tři původní věže v masivu (bloku) paláce. Hrad ztratil na malebnosti, ale získal na mohutnosti i prostorově. V dalších staletích doznal již jen menších změn.

▪ Vybudování vodovodu na zámek – Žabka zrušil Dolním Kounicím robotu

Na zámek nechal Jiří Žabka vybudovat vodovod. Voda byla vedena z krumlovského lesa potrubím v dřevěných rourách, uložených v zemi. Dodnes se části lesa směrem k Maršovcím říká „V Tróbach“. V roce 1547 osvobodil Jiří Žabka Dolní Kounice a Pravlov od robotní

- Hospodářské aktivity Jiřího Žabky, rybníkářství Jiřího Žabky

Jiří Žabka z Limberka a na Kounicích měl dalekosáhlé plány na zvětšení rozsahu svého nabytého panství. Postupně k původnímu majetku přikupoval další a další vesnice a snažil se panství nejen zvětšit, ale i zaokrouhlit. V roce 1540 koupil od kláštera v Louce u Znojma vsi Odrovice, Smolín, později Loděnice. Štatendorf (později zaniklý), to bylo v roce 1544, a v roce 1548 i díl Hobzí. Již v roce 1536 získal od Hynka Lechvického ze Zástřizli tvrz a ves Prštice, pusté Modřický a díl Tikovic, v roce 1542 získal od krále zástavu mlýna „Radlas“ u Brna (dnes Radlas v Brně). Již v roce 1529 vlastnil i zámek Tršice s panstvím (u Olomouce), v roce 1532 mu daroval král i Lipňany a Vacenovice. Král mu také prodal v roce 1535 městečko Vlasatice i s příslušejícím majetkem, včetně rybníků, které zde v minulosti patřily dolnokounickému klášteru, tj. Berd, Nový, Kříž, Šlojiř a Lenovský (dnes rybník po pravé straně za Novou Vsí), který se tak nazýval podle zaniklé vsi Lenovice, na místě dnešní obce Nová Ves u Pohořelic.

Stejných zásad používal i soused Jiřího Žabky – majitel židlochovického panství, pan Jan z Pernštejna. Proto brzy mezi nimi došlo ke sporu o přívod vody na Lenovský rybník, který byl nakonec vyřešen smlouvou, uzavřenou dne 15. února 1536 na zámku v Kounicích. Tato smlouva pak byla ještě doplněna smlouvou z 2. října 1538. Smlouvy Žabka dodržel. Ve smlouvách byla stanovena práva a povinnosti k jednotlivým vodním dílům, která se nacházela na společných hranicích panství. Pernštejn i Žabka tak vlastně svou aktivitou plně rozvinuli rybníkářství na Pohofelicku. Již existující rybníky, které Žabka získal koupí, rozšířil o další – nové. Rybníkářství bylo velmi výhodné, vynášelo Žabkovi značný zisk a pomáhalo mu tak k rozhojňování majetku. Rybníky osazoval rybím plůdkem, který kupoval od mnichů premonstrátského kláštera v Louce u Znojma.

Byly tedy v jeho vlastnictví tyto rybníky:

Berd, Nový, Kříž, Šlojiř, Lenovský, Vrkoč, náležících k Vlasaticím, **dále Hluboký (2 ha), Plouzek (4 ha) a Žabinec (2ha) u Silůvek**, rybníček u Bratčic, tři rybníčky u vsi Ledce a rybníček u Moravských Bránic a dva rybníky u Maršovic a několik jezer.

▪ Dominium Jiřího Žabky z Limberka

Erb Žabků z Limberka

Abychom si učinili dokonalejší představu o majetku Jiřího Žabky z Limberka, je nutno vzpomenout obsah kupní smlouvy s panovníkem Ferdinandem I. na kounické panství a všechny další přírůstky majetku, tak jak je v dalších letech Žabka získal. Některá „zboží“ však obratem výhodně prodal a rozmnožil tak i své finance. Nejprve tedy obsah zápisu prodeje z 9. října 1537, ve kterém kupuje i naši obec Silůvky. Ve smlouvě a v zápisu Ferdinand I. uvádí:

... „jsouc těchto časů mnohými a znamenitými válkami od nepřátel a zvláště od Turků, protivníků svatě víry křesťanské, velice obtíženi a vojska naše, kteréž nejenom pro samu potřebu naši, než pro království, země poddaných našich a všeho křesťanstva obranu a zachování proti pohanům v poli ležící majíc, lidi služebné k jich chování znamenité sumy peněz míti musíme, ... zámek KOUNICE s klášterem, městečkem KOUNICEMI, s farou, s many, s vinohrady, s mlýnem, s desátkem, s řekou, městečko PRAVLOV s podacím, s mlýnem, s clem a s desátkem vinným, ves NĚMČICE (Němčíčky u Pravlova) s desátkem vinným, s desátkem obilným na roli Komárovské a s loukou, půl vsi MEDLOVA s desátkem vinným, s lesem, s loukou, MALEŠOVICE s desátkem obilným a pustou vsí PORÍČANY, s farou a s mlýnem, CVRČOVICE s desátkem obilným, s farou, s jedním manem a s loukou, PŘÍSNOTICE s desátkem obilným, s luhem, s pustou vsí ŽELISKO, s jezerem, VRANOVICE s desátkem obilným, s lesy a s pustou vsí TEPLANY, s třemi many, s loukami a s jezery, VALTROVICE s desátkem obilným a s hájkem, s farou a s desátkem ve STRACHOTICÍCH, TRBOUŠANY s desátkem obilným a vinným, MARŠOVICE s desátkem a s platem, s lesem, s dvěma many, s jedním dvořákem a s dvěma rybníky, MORAVSKÉ

BRÁNICE s desátkem obilným a vinným, s rybníčkem a mlýnem, HLÍNU s horami, s horou pustou, s lukami a s desátkem vinnými a obilnými, NESLOVICE s horami, ves JAVUOREK (Javůrek) s horami a s mlýnem, **SILŮVKY s rybníčky Hlubokým, Plouzkem a Žabincem a s dvěma many**, MĚLČANY s desátkem obilnými a vinnými, s jedním dvořákem a s dvěma háji, BRATČICE s desátkem obilným a vinným, s manem, s rybníčkem a s hájem, DUNAJOVICE s pustými vesnicemi KLENTNICE, PRÁTLŠBRUNN (Březi), s desátkem obilnými z PERNÉ, s platem vinným z MIKULOVA, s farou a s řekou Dyjí, manství v DRNHOLCI, dva člověky v KUBŠICÍCH, jednoho člověka v JEZEŘANECH, jednoho mana v Loděnici a fary v KURDĚJOVĚ, MIKULOVĚ, VĚSTONICÍCH (Dolních), DRNHOLCI, NOVOSEDLECH, ŘEZNOVICÍCH a MUŠOVĚ ...“ za 19.040 kop grošů českých.

Dva roky před tím (6. prosince 1535) prodal Ferdinand Žabkovi ves VLASATICE se vším příslušenstvím i s rybníky za 4.000 kop českých grošů.

V roce 1540 koupil Žabka ODROVICE, SMOLÍN, v roce 1544 LODĚNICE s pustou vsí ŠTATENDORFEM, před rokem 1548 díl vsi HOBZÍ, vše od kláštera v LOUCE u Znojma.

Ještě v roce 1536 koupil od Hynka ze Zástřizl panství Prštice, tedy ves PRŠTICE s pustou vsí MODŘÍČKY² a část TIKOVIC.

Po roce 1544 se stal také majitelem panství BYSTRICE POD HOSTÝNEM. O Žabkově majetku nám podává dobrou ilustraci i mapka na straně 21.

▪ Rodinné vazby Jiřího Žabky z Limberka a na Kounicích na významné české a moravské panské rody

Nejen pomocí různých koupí či zástav budoval Jiří Žabka svou moc. Žabka využil i všech sňatků ve své rodině tak, aby získal nové statky a vlivné konexe. Po smrti své první manželky Doroty Neidekarové v roce 1535 se oženil podruhé, a to s Libuší Černoorskou z Boskovic. Nebylo to však jediné pouto, které vázalo rod Žabků s mocným rodem Boskoviců. Jiříkova dcera Marie byla v roce 1542 manželkou Václava Černoorského z Boskovic a na Střílkách. Boskovicové zastávali přední moravské zemské úřady.

I ostatní sňatky nebyly bez významu. Dcera Kristýna byla manželkou Jana Smečenského z Martinic, Johanka byla manželkou Jana Sedlnického z Choltic, Josefa manželkou Dětřicha Petřvaldského z Petřvaldu a Anna se stala chotí Bernarda Drnovského z Drnovic a na Rájci. Konečně i syn Burian Žabka se oženil s Mandalenou z Hustopečí a na Bystrici pod Hostýnem. Každý sňatek Jiřímu Žabkovi přinesl nějaký významný zisk, či jiný užitek.

Po smrti Jiřího Žabky jeho manželka Libuše Černoorská z Boskovic pro neshody s nevlastními dětmi z prvního Jiříkova manželství z Kounic odešla ke své sestře na Jevišovice, kde je vzpomínána ještě v roce 1554.

² U Prštic stávala ves Modřičky. Bývala statkem a sídlem vladyckým a příslušela někdy klášteru v Dolních Kounicích.

Odtud pocházeli vladkové z Modřiček, z nichž bratři Markvart a Dětřich měli ves Říkonín do roku 1377. V této době měl Modřičky v držení Zdislav z Modřiček, jenž koupil v Prštích poplužní dvůr; po něm měla tento dvůr v držení Anna Zdislavová z Modřiček a prodala jej roku 1406. Samotné Modřičky měl pak Vilém Kyj.

Modřičky spustly v 1. polovině 15. století v husitské válce nebo za vpádu Rakušanů v roce 1432 na jižní Moravu (kdy ji velice zpusťovali). Pustou ves koupil od Viléma Kyje Jindřich Mírek z Chlumu v Prštích a slíbil kounickému klášteru, že ji osadí a vystaví. Když to neučinil, pohnal jej roku 1477 probošt Kounický a konvent kláštera k soudu „z 55 hřiven gr. dobrých stříbrných, jsa skrze to škoden, že pusto leží“. V Modřičkách byl potom už jen dvůr jako manství kounického kláštera.

V roce 1490 dal klášter Janu Lechvickému ze Zástřizl na Prštích „pro zásluhy dvůr Modřičky naše manství k dědictví a místo k rybníku na hranicích Sulejovských a Prščíckých k děláni, od dvora Martina Sulejovského, co jsme koupili“. – Potvrzeno od krále Vladislava na Budíně roku 1491.

Odtud patřily Modřičky k Prštícím a v pamětech se již uvádějí jako pustá ves, např. roku 1535 a 1563. Modřičky úplně zanikly a pozemky byly přiděleny k Prštícím.

▪ Závěr k hospodaření Jiřího Žabky z Limberka a na Kounicích

Když Jiří Žabka dne 9. srpna 1552 zemřel, nezůstaly po něm prakticky žádné dluhy. Je těžké říci, jakým způsobem získával Jiří Žabka peníze ke svým velikým transakcím, zdá se jedině možné, že si peníze půjčoval a obratem je velmi výhodně investoval. Staral se o to, aby hospodaření na jeho statcích bylo co nejvýnosnější, a toho bylo možno v té době dosáhnout racionálním rybníkářstvím.

Samozřejmě, že Žabka dbal o polní hospodářství a dobytkářství ve vlastní režii. V Uhrách levně nakupoval voly, které pak prodal výhodně v našem království, kam je honáci přiháněli po tradičních cestách. Největší hospodářské dvory byly v Dolních Kounicích a ve Vlasaticích, ale menších bylo ještě více.

O tom, že by své poddané Žabka přetěžoval, není zpráv. Patrně záměrně své poddané nepřetěžoval, nezvyšoval povinnosti poddaných, aby z nich měl vyšší přirozený příjem. Svědčí o tom také jeho snaha a péče o zvýšení obchodu na svém panství.

▪ Poměr Žabky k církví

Jiří Žabka byl sice katolík (a celá rodina), avšak byl tolerantní k nekatolíkům, s evangelíky udržoval přátelské vztahy a v některých případech i příbuzenské.

Za držení Kounic jeho synem Burianem Žabkou (v r. 1560) se již v dokumentech vzpomíná existence bratrské komunity (bratří valdenští, či jinak mladoboleslavští), kteří pak za pánů ze Zástřizl staví i nový vlastní Sbor. I to svědčí o jisté toleranci Žabků.

▪ Burian Žabka z Limberka a na Kounicích (později na Prsticích³)

– likvidace Žabkovského dominia

Po smrti Jiříka Žabky z Limberka převzal celé panství jeho jediný syn Burian. Svému otci se podobal pouze v jediném – to je ve snaze obohatit se na úkor druhých. Zatímco Jiří Žabka činil tak promyšleně a dbal právních norem, jeho syn Burian tak činil od příležitosti k příležitosti a užíval i násilí. Zatímco otci se obohacování dařilo, syn svou ukvapeností, prchlivostí a marnotratností šel od neúspěchu k neúspěchu, postupně pozbyl otcův ohromný majetek a tonul ve finanční tísní.

Nakonec zůstává dlužen i svým úředníkům. Např. jen svému hejtmanovi Ondřeji Jurmanovi z Krásenska zůstal dlužen 600 kop grošů za službu (36 000 grošů).

Finanční tíseň donutila nakonec Buriana, aby odprodal velkou část dolnokounického panství. V roce 1561 prodal Zikmundovi ze Zástřizl hrad Kounice s klášterem, městečko Kounice, Pravlov, Němčičky, Kupařovice, Trboušany s pustou vsí Štotnholc, Hlínu a Neslovice a po Burianově smrti v roce 1567 pak Albrecht Černošský z Boskovic získal zbytek majetku, totiž tvrz a ves Prstice s pustou vsí Modřičky, městečko Vlasatice i se všemi rybníky, ves Pratsbrun, Uherčice, Cvrčovice, Odrovce, Smolín, Vranovice s pustou vsí Teplansko, Přisnotice s pustou vsí Želiska, Měličany, Tikovice, *Silůvky s pustou vsí Šlapansko a rybníčky Hlubokým, Plouzkem a Žabincem*, Radostice, Bratčice, Malešovice s pustou vsí Poříčany, díl Medlova, ves Ledce, Moravské Bránice, pusté vsi Lenovice, Staré i Nové Rómanice. V roce 1575 pak z Burianovy pozůstalosti ještě obdržel Adam z Dietrichsteina ves Javůrek s pustou vsí Starý Javůrek a tím bylo definitivně kdysi ohromné Žabkovské dominium likvidováno.

³ V roce 1289 sídlil v Prsticích vladýka Nižata z Prstic, což nasvědčuje tomu, že tamní tvrz byla vybudována koncem 13. století. Za husitských válek byla pobořena, neboť v roce 1447, při převodu majetku na Alberta z Kojšova, je nazývána tvrzíštěm; brzy však byla obnovena, protože v roce 1498 získal tvrz spolu se vsí Jan Lechvický ze Zástřizl. V letech 1536 – 1567 náležela Žabkům z Limberka a v letech 1574 – 1642 hrabatům z Thurnu.

V té době byla tvrz přestavěna na renesanční zámek jednoduché obdélníkové dispozice bez zvláštní architektonické ceny. V roce 1732 se stal prstický statek součástí židlochovického panství a zámek přestal být panským sídlem; sloužil pouze vrchnostenským úřadům. Jeho nynější barokní podoba je dílem Chr. Oedtla. Dnes je zámek majetkem OÚ Prstice.

Burian Žabka napsal svou poslední vůli 31. srpna 1566 a dne 2. května 1567 je již nazýván nebožtíkem, musel proto zemřít před tímto datem. Jeho manželka Mandalena z Hustopeč zemřela mezi léty 1561-1564. Měli spolu pouze dceru Aničku, která se stala manželkou Jana z Žerotína na Losíně.

Smrtí Buriana tak vymřel rod Žabků po meči.

Po smrti Buriana Žabky koupil v roce 1567 Silůvky s ještě dalšími osadami Albrecht Černohorský z Boskovic. Bratr a dědic Albrechta Černohorského Jan Černohorský z Boskovic prodal veškerý nabytý majetek (a s ním i Silůvky) v roce 1574 Františku hraběti Thurnovi. Pozůstalí synové hraběte Thurna se potom o majetek rozdělili. A tak od roku 1622 patřily Silůvky opět k panství Kounickému.

V 15. století a později je v Silůvkách připomínán svobodný dvůr. V letech 1406 – 1416 držel Silůvky Habart ze Sulejovic, který měl i jinde své statky⁴ a kolem roku 1490 Martin Sulejovský, od něhož koupil klášter Kounický na hranicích Sulejovských a Prštických místo na rybník, jež daroval Janovi Lechvíckému ze Zástřízlí⁵. V roce 1618 prodal dvůr spolu s 2 vinohrady Kozlovským a Chňapařovským za 1500 zl. Matyáš Glovacký Janu Jiřímu Humpoleckému z Rybenska, na Osovém (Osová Bítýška), na Křižanově, purkrabímu na Velkém Meziříčí a nejvyššímu hofmistrovi Markrabství moravského. Jan Jiří Humpolecký jej rozdělil svým dvěma dcerám Magdaleně Terezii a Marii Eufemii. Magdalena Terezie, manželka Maximiliana Bukůvky z Bukůvky a na Červené Lhotě, postoupila dne 20. dubna 1670 svůj dědičný podíl na dvoře a vinohradech v Silůvkách za 125 zl. své sestře Marii Eufemii, provdané Žalkovské. Ovdovělá Marie Eufemie si vzala za manžela barona Gaymanna, po jehož smrti od ní koupil 25. července 1688 dvůr v Silůvkách (2 lány) Ferdinand kníže z Dietrichsteina za 1000 zl. Ještě téhož roku prodal 1 lán Adamovi Schwarzovi z Černých. V roce 1750 byl již dvůr rozdělen ve 4 půllány, později 4 čtvrtlány.

▪ Zástřizlové 1561 – 1578

V roce 1561 tedy koupil Kounice Zikmund ze Zástřizl. Držel je do své smrti v roce 1575. Pak byly v držení jeho synů Hynka a Jana ze Zástřizl až do roku 1578, kdy je prodali zemskému hejtmanu, panu Zdeňku Lvovi z Rožmitálu.

Erb stříbrné heraldické lilie v červeném poli se v rodu vladkyň ze Zástřizl objevuje už od konce 13. století a v té podobě zůstal nezměněn po celou dobu jejich existence. Klenotem byla tři pštrosí péra, jedno červené mezi dvěma stříbrnými. Barvy zástřizlovského znaku jsou odvozeny od znaku polského, protože prý Zástřizlové přišli z Polska.

▪ Rožmitálové 1578 – 1588

Zdeněk Lev z Rožmitálu byl dvakrát ženatý. První manželka byla Ester z Doubravice a druhou byla Justina z Portheimu. Zdeněk měl dva syny – Maxmiliána Lva a Zdeňka Lva ml. Tito neudrželi zadlužené kounické panství a tak v roce 1588 je prodáno Bernardu Drnovskému z Drnovic a na Rájci a jeho manželce Anně Žabkové (dcera Jiřího Žabky). Tak se dostává kounické panství opět oklikou do rukou potomka Jiřího Žabky z Limberka a na Kounicích, tohoto zajímavého šlechtice 16. století.

⁴ V půhonných knihách je zmínka v letech 1415 – 1418 o Kunce (Kunhutě) ze Sulejovic, jejíž manžel byl Hanuš z Vedrovic a v roce 1481 o Václavu Rybníčkovi mladším ze Sulejovic, tehdy již zemřelém.

⁵ V roce 1561 koupil Kounice Zikmund ze Zástřizl. Držel je do své smrti v roce 1575. Pak byly v držení jeho synů Hynka a Jana ze Zástřizl až do roku 1578, kdy je prodali zemskému hejtmanu, panu Zdeňku Lvovi z Rožmitálu.

▪ Drnovští z Drnovic 1588 – 1622

Bernard Drnovský z Drnovic a na Rájci pokračoval na částečné přestavbě hradu. Dnes na něj upomíná především hradní brána vnitřního paláce, nesoucí jeho erb. V roce 1604 nechal postavit v Dolních Kounicích reprezentativní renesanční radnici. Byl bezdětný, a tak po něm zdědil majetek jeho synovec Jan z Drnovic, který byl přijat do panského stavu, což se stalo 5. května 1617. Zemřel v roce 1620. Majetek dědila jeho sestra Johanka z Drnovic, provdaná za Jiřího Ehrenreichera z Rogendorfu. Ten se zúčastnil stavovského povstání a po jeho porážce byl majetek Rogendorfům konfiskován. Konfiskované panství pak koupil František Kardinál z Dietrichsteina.

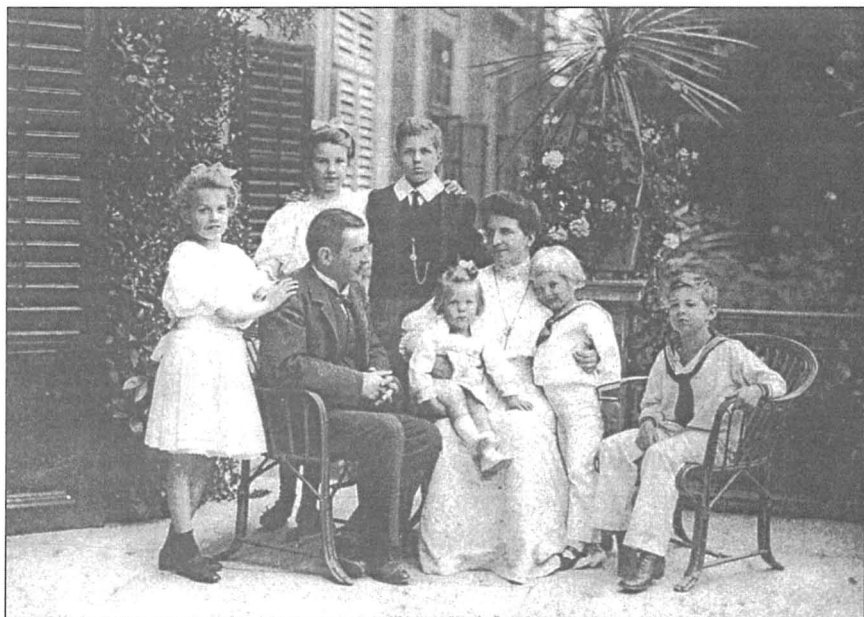
▪ Dietrichsteinové 1622 – 1862

Dne 16. srpna 1622 koupil konfiskované panství dolnokounické František Kardinál z Dietrichsteina, připojil je kobrovskému rodovému majetku s centrem v Mikulově a s tímto rodem byl život lidí spjat až do roku 1862, kdy rod po meči vymřel. Poslední jej pak držela Terezie z Dietrichsteina, provdaná za Jana Bedřicha z Herbersteina. Manžel jí zemřel 7. dubna 1861, dědictví po strýci Mořicovi z Dietrichsteina získala Terezie v roce 1862, kdy jí bylo 40 let a rok byla vdovou. Panství držela do své smrti dne 12. dubna 1895. Pak panství dědil její syn Jan Josef hrabě z Herbersteina.

▪ Herbersteinové 1862 – 1918

Jak již bylo uvedeno, dědila v roce 1862 majetek Dietrichsteinů Terezie hraběnka z Herbersteina, rozená z Dietrichsteina. Po ní pak v roce 1895 její syn Jan Josef z Herbersteina. To byl také poslední feudál na dolnokounickém panství a poslední feudální majitel zámku v Kounicích.

Poslední majitel kounického panství Jan Josef z Herbersteina se svou rodinou na sídelním zámku Libochovice v Čechách – př. r. 1900

• SILŮVKY

Jak to bylo v dřívějších dobách s názvem naší obce? V knize „Místní jména na Moravě a ve Slezsku“ na straně 422 se můžeme dočíst následující:

Sulostowitz	1277
Sulowicz	1387
Sulowicze	1538
Silovice	1574
Syłowicze	1574
Sulowicze	1590
Syluwka	1674, 1718, 1720
Sylinka (!)	1751
Siluwka, Syluwerk	1798
Siluwka, Sýluwka, kdysi Sulowice	1846
Siluwka, Silůwka	1872
Silůvky	1881, 1924

Siluvke/Seluvke, do *Siluvek/Seluvek*, *Siluvščák/Seluvščák*, *siluvské/seluvské*. Ojedinele též *Silovke/Selovke*. Místní jméno znělo původně *Sulhostovice*, příp. *Sulhovice* k osobnímu jménu *Sulhost/Sulihost*, složenému z obecněslovanského antroponym. kořene *sulí*, staroslověnsky *sulij*, *sulěj* „silnější, schopnější, lepší, stárker, besser“ a *-host* „Gast“; znamená původně ves lidí *Sul-hostových/Sulí-hostových*. Fonetickým zjednodušením se jméno změnilo na *Sulhostovice/Sulostovice* (1277). Přechod v podobu z roku 1387 *Sulovice* vznikl vynecháním slabiky, není možno pro nedostatek dokladů přesněji vysledovat. Zápis z roku 1574 *Silovice* vznikl tak, že původní *-u-* bylo pokládáno buď hyperkorektně za staročeské *u* (což v době rozkolísaného povědomí o původním *u* a *u* bylo na Moravě možné, srovnejme i situaci u původního *ú* a *ó*, jejichž kontinuanty *ou*, nářečně však *ú*, a *ů*, se často zaměňují), nebo – což pokládáme za mnohem pravděpodobnější – bylo jméno přikloněno k významově jasnějšímu *sil-* „silný, stark“. – Další zápisy *Syluwka* předpokládají již zdvojnásobení *Silovice/Silůvky*; srovnejme s *Boškovice/Boškůvky*, *Dražovice/Dražůvky*, *Popovice/Popůvky*, v jejichž areálu Silůvky leží.

Použitá literatura:

- Milan Řiháček: Kapitoly z dějin Dolních Kounic, starobylého města na Jižní Moravě. Naše Město – vydává Městský úřad v Dolních Kounicích, 1999 – 2002
 Augustin Kratochvíl: Vlastivěda moravská – Ivančický okres, čís. 23. Musejní spolek Brno 1904
 František A. Slavík: Vlastivěda moravská – Brněnský okres, čís. 6. Musejní spolek Brno 1897
 Jan Knies: Vlastivěda moravská – Boskovský okres, čís. 5. Musejní spolek Brno 1904
 Rosa Coeli, Město Dolní Kounice 2001
 Kol. autorů: Hrad, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, 1. díl, Jižní Morava. Nakladatelství Svoboda Praha 1981
 Ladislav Hosák, Rudolf Šrámek: Místní jména na Moravě a ve Slezsku II M-Ž dodatky, doplňky, přehledy. Academia Praha 1980
 Pamětní kniha obce Silůvek 1923 – 1963
 Pamětní kniha obce Hlíný 1933 – 1986

**Vojen. výzbroj, lovecké
ručnice, kulovnice, auto-
matické bambítky, výborně
plněné náboje pro lov, teré i obranu,
všechny lovecké potřeby nej-
lepších druhů i jakostí stl. dodává
filialka puškařského závodu**

F. FAUKNER A SPOL. Hlavní závod v Praze, Příkopy 25,
filialka v Kolíně n. L.
v Brně, Běhounská ul. Úplná zbraňka - Bezvadné provedení

Indikační skica obce Silůvky (výřez)

1825

**Členové obecního zastupitelstva
vám všem přeji
pěkné slunečné léto a
příjemné strávení dovolených**

Vydává OÚ Silůvky – zdarma pro občany obce.

Obecní úřad Silůvky, Prachatičky 39, Silůvky, 664 46 Prštice u Brna
tel.: 05/47 225 127, E-mail: obec.siluvky@iol.cz, <http://siluvky.webpark.cz>

Uzávěrky příspěvků, námětů a nápadů pro příští číslo do 20. 8. 2002.

Jakékoliv dotazy a připomínky týkající se tohoto Informačního listu
adresujte na: radysek@hotmail.com

**Šedivé vlasy
a vousy nejlépe obarví
„Kaštanín“**

Podle přání na černé, hnědé a plavé vlasy nebo vousy. Barví okamžitě a nepouští ani mytím v parní lázni. Cena 18 Kč i s návodem, zasílá nenápadně příšeň znalec soudu
EMIL KROB, kosmetická laboratoř v Radnicích č. 6.